

**EUROPOS KREDITŲ PERKĖLIMO IR KAUPIMO SISTEMOS (ECTS) NACIONALINĖS KONCEPCIJOS
PARENGIMAS: KREDITŲ HARMONIZAVIMAS IR MOKYMOSI PASIEKIMAMS GRINDŽIAMŲ
STUDIJŲ PROGRAMŲ METODIKOS KŪRIMAS BEI DIEGIMAS
VP1-2.2-ŠMM-08-V-01-001**

**ANGLŲ FILOLOGIJOS STUDIJŲ KRYPTIES PROFESINIO LAUKO
TYRIMO REZULTATAI: GAIRĖS STUDIJŲ PROGRAMOMS ATNAUJINTI**

Ataskaitą rengė:
Prof. dr. Arūnas Poviliūnas
Dr. Vida Beresnevičiūtė
Dr. Rūta Žiliukaitė
Eva Batura
Edita Balsytė
Eglė Tamulionytė
Vaida Dagytė
Dovilė Savičiūtė

Vilnius
2010

TURINYS

1. TYRIMO METODIKA	4
2. PROFESINĖS VEIKLOS DOKUMENTŲ ANALIZĖ	6
1 lentelė. Anglų filologijos studijų krypties dokumentai	6
2 lentelė. Anglų filologijos studijų krypties kompetencijų sąrašas (1 versija)	7
3 lentelė. Anglų filologijos studijų krypties kompetencijų sąrašas (2 versija)	10
4 lentelė. Anglų filologijos studijų krypties kompetencijų sąrašas (3 versija)	11
3. DARBDAVIŲ KIEKYBINIO TYRIMO REZULTATAI	13
3.1. INFORMACIJA APIE APKLAUSĄ	13
3.2. INFORMACIJA APIE ĮMONES/ĮSTAIGAS, KURIŲ DARBUOTOJAI BUVO APKLAUSTI	14
5 lentelė. Pagrindinė įmonės/įstaigos veiklos sritis	14
6 lentelė. Sektorius, kuriame veikia įmonė	14
6a lentelė. Viešo ir privataus sektoriaus įmonių pasiskirstymas pagal veiklos sritis (proc.)	14
7 lentelė. Įmonės/įstaigos dydis	14
8 lentelė. Įmonės/įstaigos buveinė	14
3.3. RESPONDENTŲ CHARAKTERISTIKOS	15
9 lentelė. Respondentų pareigos	15
10 lentelė. Darbo vietos ekspertų pareigos	15
11 lentelė. Darbuotojų baigta studijų programa	15
12 lentelė. Darbuotojų baigta aukštoji mokykla	16
13 lentelė. Darbuotojų studijų baigimo metai	16
14 lentelė. Darbuotojų laikas, dirbtas įmonėje	16
3.4. AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE ĮGYTO PASIRENGIMO DARBUI ĮMONĖJE/ĮSTAIGOJE VERTINIMAS	16
15 lentelė. Aukštojoje mokykloje įgyto pasirengimo darbui vertinimas	16
16 lentelė. Aukštojoje mokykloje įgyto pasirengimo darbui vertinimas pagal respondentų charakteristikas (vidurkiai)	17
3.5. DALYKINIŲ GEBĖJIMŲ IR ĮGŪDŽIŲ, KURIE REIKALINGI PROFESINEI VEIKLAI, VERTINIMAS	17
17 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimas (proc.)	17
18 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (proc.)	19
19 lentelė. Kiti respondentų įvardinti dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ir jų lygmens vertinimas	20
20 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai ir lygmens, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (vidurkiai)	21
21 lentelė. Darbdavių ir darbo vietos ekspertų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)	23
22 lentelė. Darbdavių ir darbo vietos ekspertų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)	24
23 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros studijų programas pabaigusių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)	26
24 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros studijų programas pabaigusių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)	29
25 lentelė. Viešame ir privačiame sektoriuose dirbančių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)	31
26 lentelė. Viešame ir privačiame sektoriuose dirbančių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)	32

3.6. BENDRŪJŲ GEBĖJIMŲ IR ĮGŪDŽIŲ, KURIE REIKALINGI PROFESINEI VEIKLAI, VERTINIMAS	34
27 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimas (proc.)	34
28 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (proc.)	35
29 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai ir lygmens, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (vidurkiai)	37
30 lentelė. Darbdavių ir darbo vietos ekspertų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)	38
31 lentelė. Darbdavių ir darbo vietos ekspertų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)	39
4. PROFESINIO LAUKO TYRIMO KOKYBINĖ DALIS	41
4.1. FOKUSUOTŲ DISKUSIJŲ GRUPIŲ SU ABSOLVENTAIS DUOMENŲ ANALIZĖ	41
4.1.1. Informacija apie fokusuotų diskusijų grupes	41
4.1.2. Fokusuotų diskusijų grupių duomenų analizė	41
34 lentelė. Dalykinių kompetencijų sąrašo vertinimas	42
4.2. DALINAI STRUKTŪRUOTŲ INTERVIU SU DARBDAVIAIS DUOMENŲ ANALIZĖ	49
4.2.1 Informacija apie interviu	49
4.2.2. Bendros pastabos dėl kompetencijų sąrašų	49
4.2.3. Dalykinių kompetencijų vertinimas	51
35 lentelė. Dalykinių kompetencijų sąrašo vertinimas	52
4.2.4. Bendrųjų kompetencijų vertinimas	66
36 lentelė. Bendrųjų kompetencijų sąrašo vertinimas	66
4.2.5. Rekomendacijos studijų programų atnaujinimui	76
37 lentelė. Rekomendacijos studijų programų atnaujinimui	77
38 lentelė. Absolventų fokusuotose diskusijų grupėse pateiktų pasiūlymų programų atnaujinimui vertinimas	78

1. TYRIMO METODIKA

Profesinės veiklos tyrimo tikslas – aukštųjų mokyklų studijų programų atnaujinimui sudaryti 8 studijų krypčių – anglų filologijos, dailės, muzikos, informatikos, chemijos, socialinio darbo, medicinos ir visuomenės sveikatos - absolventų profesinėje veikloje reikalingų dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašą.

Tyrimo taikyti metodai: dokumentų analizė, apklausa, fokusuotų diskusijų grupės, kokybiniai interviu.

Tyrimą atliko grupė, sudaryta iš:

- 1) profesinio lauko tyrimo ekspertų, parengusių tyrimo metodiką, suformavusių ir parengusių darbiui tyrėjų komandą, koordinavusių tyrimo atlikimą ir techninių ataskaitų parengimą.
- 2) profesinio lauko tyrėjų, atsakingų už profesinės veiklos duomenų surinkimą ir pirminių jų apdorojimą.
- 3) profesinio lauko tyrėjų – dalykinių grupių atstovų, dalyvavusių rengiant kompetencijų sąrašus, organizuojant fokusuotų diskusijų grupes, sisteminant ir apibendrinant tyrimo duomenis.
- 4) tyrėjų-profesinio lauko atstovų, tarpininkavusių surandant darbdavius-ekspertus, su kuriais buvo atliekami kokybiniai interviu, ir konsultavusių sisteminant ir apibendrinant surinktus tyrimo duomenis.

Tyrimą sudarė keturi etapai:

1. Pirmame etape, išanalizavus dokumentus, susijusius su 8 studijų krypčių absolventų profesine veikla, buvo parengti pradiniai dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašai. Šie sąrašai buvo pataisyti ir patikslinti pagal profesinio lauko tyrėjų-dalykinių grupių atstovų pastabas, o dar vėliau – Tuning ekspertų, iš užsienio universitetų, pastabas. Anglų filologijos kompetencijų sąrašo sudarymo proceso tarpiniai ir galutiniai rezultatai pristatomas šios ataskaitos 2 skyriuje..
2. Antrame etape, panaudojant parengtą dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašą, buvo atlikta darbdavių apklausa. Šios apklausos tikslas – išsiaiškinti Lietuvos darbdavių nuostatas apie įmonėse dirbančių aukštųjų mokyklų absolventų, baigusių 8 studijų krypčių programas, bendrąsias ir dalykines kompetencijas.. Šiame etape darbdaviai apklausti taikant standartizuotą klausimyną, derinant tiesioginio interviu ir apklausos internetu metodą. Darbdavių apklausą pagal profesinės veiklos tyrimo ekspertų parengtą metodiką atliko UAB „Factus dominus“. Išsamesnė informacija apie anglų filologijos studijų programų absolventų darbdavių apklausą ir apklausos rezultatai pateikiami šios ataskaitos 3 skyriuje.
3. Trečiame etape, buvo surengtos fokusuotų diskusijų grupės su 8 studijų krypčių programų absolventais. Diskusijose dalyvavo tik studijų programų, kurias numatyta atnaujinti šiame ECTS projekte, absolventai. Diskusijų tikslas – atskleisti absolventų nuomones apie dalykines ir bendrąsias kompetencijas, kurias jie įgijo studijų metu, tam tikrą profesinės veiklos žinių ir įgūdžių poreikį ar trūkumą, jų pasiūlymus, kaip atnaujinti jų pabaigtas studijų programas. Anglų filologijos studijų programų absolventų diskusijų grupių duomenų analizė pateikta 4 ataskaitos skyriuje.
4. Ketvirtame etape buvo atlikti kokybiniai interviu su darbdaviais-ekspertais. Šių interviu paskirtis – aptarti su darbdaviais kiekybinės darbdavių apklausos rezultatus bei sužinoti darbdavių pasiūlymus, kaip atnaujinti studijų programas. Kokybinių interviu duomenų analizės lentelės pateiktos 5 ataskaitos skyriuje.

Atliekant profesinio lauko tyrimą, kiekvienos studijų krypties programos, absolventų profesinė veikla ir kiti susiję aspektai analizuoti atskirai. Tyrimo rezultatų apžvalga pateikia gaires studijų programoms atnaujinti.

2. PROFESINĖS VEIKLOS DOKUMENTŲ ANALIZĖ

Pirmas profesinės veiklos lauko analizės etapas – su anglų filologijos studijų krypties absolventų profesine veikla susijusių dokumentų analizė.

1 lentelė. Anglų filologijos studijų krypties dokumentai

Nr.	Dokumento pavadinimas	Nuoroda į dokumentą	Pastabos
1.	Filologijos (04H1) studijų krypties 2007 m. savianalizės suvestinė // Vilniaus pedagoginis universitetas // 2007.		Rengėjai: L. Selmistraitis (grupės vadovas), Doc. Dr. Linas Selmistraitis, Daiva Verikatė, Janina Buitkienė, Jurga Cibulskienė, Birutė Bersėnienė, Jovita Bagdonavičiūtė, Olga Šuliak. Vidinis VPU dokumentas.
2.	Atvira informavimo, konsultavimo, orientavimo sistema (AIKOS) (<i>internetinė svetainė</i>)	http://www.aikos.smm.lt/aikos/index.htm [Žiūrėta 2010.12.15]	Analizuoti Lietuvos aukštųjų mokyklų anglų filologijos studijų krypties profesinio bakalauro, bakalauro ir magistrantūros studijų programų aprašai.
3.	LPK (Lietuvos profesijų klasifikatorius) (<i>internetinė svetainė</i>).	http://82.135.219.213/mod/klasifikatorius/ [Žiūrėta 2010.12.15]	Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ekspertų darbo grupė. Grupės vadovė B. Kindurienė. Analizuoti filologų ir vertėjų profesijų pogrupio (kodas 2444) profesijų aprašai, atitinkantys 5 ir 6 profesinio išsilavinimo lygmenis.
4.	Languages for language-related industries and professions: the National Report of Lithuania // European Language Council // 2004.	www.elccl.org/docs/nr_spl_it_0.doc [Žiūrėta 2010.12.15]	
5.	Review report on the study field English philology in Lithuania // Studijų kokybės vertinimo centras.	http://www.skvc.lt/files/Tarptautiniai_vertinimai/Anglu_filologijos_krypties.pdf [Žiūrėta 2010.12.15]	
6.	Postgraduate studies, English Philology // Univeristy of Helsinki.	http://www.eng.helsinki.fi/en/research/postgraduate-studies.html [Žiūrėta 2010.12.15]	
7.	Outcomes for English courses, Undergraduate program // Clark	http://www.clarku.edu/departments/english/undergraduat	

Nr.	Dokumento pavadinimas	Nuoroda į dokumentą	Pastabos
	university.	e/outcomes.cfm [Žiūrėta 2010.12.15]	
8.	English Philology: American Studies / British Studies / English for Teachers, Undergraduate program // Johannes Gutenberg Universitat Mainz.	http://www.uni-mainz.de/eng/2267.php [Žiūrėta 2010.12.15]	
9.	The UK Professional Standards Framework for teaching and supporting learning in higher education // UUK, SCOP, UK HE // 2006.	http://www.heacademy.ac.uk/assets/York/documents/ourwork/rewardandrecog/ProfessionalStandardsFramework.pdf [Žiūrėta 2010.12.15]	
10.	New overarching professional standards for teachers, tutors and trainers in the lifelong learning sector // LLUK // 2006.	http://www.lluk.org/documents/professional_standards_for_its_020107.pdf [Žiūrėta 2010.12.15]	

Remiantis dokumentų, susijusių su anglų filologijos studijų krypties absolventų profesine veikla, analize buvo parengtas pirminis šio veiklos lauko kompetencijų sąrašas, kurį toliau svarstė anglų filologijos dalykinės grupės atstovai – tyrėjai.

2 lentelė. Anglų filologijos studijų krypties kompetencijų sąrašas (1 versija)

Kompetencijos Nr.	Kompetencija
Dalykinės kompetencijos	
1.	Gebėti bendrauti rišlia (bendrine, dalykine ir internetine) anglų kalba žodžiu ir raštu įvairiose komunikacinėse situacijose ir veiklos srityse
2.	Greitai orientuotis anglų kalba parašytuose dokumentuose ir tekstuose, juos apibendrinti anglų ir lietuvių kalbomis
3.	Redaguoti įvairaus pobūdžio tekstus anglų kalba
4.	Gebėti kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba žodžiu ir raštu
5.	Gebėti bendrauti, rašyti ir versti nesudėtingus tekstus antra užsienio kalba
6.	Gebėti prisitaikyti prie skirtingų kultūrinių bendravimų stilių
7.	Gebėti taikyti žinias apie anglų kalbos fonetikos ir fonologijos, gramatikos, sintaksės, leksikologijos bei stiliaus ypatumus
8.	Gebėti taikyti žinias apie specifinę terminologiją lietuvių bei anglų kalbomis
9.	Gebėti taikyti žinias apie bendrinės lietuvių ir anglų kalbų normas
10.	Gebėti taikyti žinias apie lietuvių ir anglų kalbų normas bei reiškimo būdų ypatumus
11.	Gebėti taikyti žinias apie pranešimų, anotacijų, laiškų ir dokumentų rašymo metodiką
12.	Gebėti analizuoti, interpretuoti ir versti įvairaus stiliaus ir žanro tekstus
13.	Versti žodžiu
14.	Užtikrinti, kad būtų perteikiama tiksli reikšmė ir, kiek įmanoma, vertimo nuotaika
15.	Naudotis informaciniais šaltiniais (specialiosios terminijos žodynais, enciklopediniais leidiniais) ir technologijomis
16.	Taikyti žinias apie vertimo teorijos aspektus, vertimo rūšis ir metodikas, gimtosios ir užsienio kalbų (anglų ir vokiečių, prancūzų arba ispanų) struktūrų panašumus ir skirtumus
17.	Taikyti vadybos, ekonomikos, teisės, psichologijos ir kitų bendrojo išsilavinimo dalykų pagrindų žinias

18.	Taikyti žinias apie skirtingų laikmečių autorių kūrybą, įvairių žanrų tekstus, jų stilistines ypatybes
19.	Taikyti žinias apie teisės aktus, reglamentuojančius vertimo veiklą
20.	Organizuoti anglų kalbos mokymus ir juos vertinti
21.	Parinkti mokymo metodiką
22.	Mokyti įvairaus amžiaus žmones anglų kalbos ir vertinti jų pasiekimus
23.	Gebėti planuoti, analizuoti ir vertinti pedagoginį procesą, jį keičiant bei tobulinant
24.	Bendrauti ir bendradarbiauti su mokiniais, kolegomis ir mokinių tėvais
25.	Ugdyti mokinių vertybes ir organizuoti jų popamokinę veiklą
26.	Įvertinti informacinių technologijų galimybes mokant užsienio kalbos
27.	Atlikti taikomuosius pedagoginius tyrimus
28.	Taikyti žinias apie žymiausias anglų rašytojus, jų kūrinius, biografijas
29.	Taikyti žinias apie įvairius anglų kalbos mokymo(si) principus, kryptis ir metodus, jų taikymo galimybes
30.	Taikyti žinias apie konceptualesias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus
31.	Taikyti apie asmenybę įgytas žinias gyvenimiškose situacijose
32.	Išmanyti psichologijos pagrindus
33.	Taikyti žinias apie pagrindinius raštvedybos ir klasės vadovo dokumentacijos tvarkymo reikalavimus
34.	Analizuoti, interpretuoti/vertinti ir laisvai diskutuoti apie anglakalbių šalių kultūros, istorijos, tradicijų, politinio ir ekonominio gyvenimo ypatumus
35.	Analizuoti, interpretuoti/vertinti ir laisvai diskutuoti apie anglakalbių šalių kultūros, istorijos, tradicijų, politinio ir ekonominio gyvenimo ypatumus
36.	Primti savarankiškus sprendimus netipinėmis ir nepažįstamomis situacijomis derinant kelių dalykų žinias
37.	Atpažinti, analizuoti ir lyginti skirtingo laikotarpio anglų ir amerikiečių autorių kūrybą
38.	Rengti publikuoti, tvarkyti, išsaugoti literatūrą
39.	Analizuoti skirtumus tarp publicistinės ir grožinės literatūros
40.	Pažinti ir vertinti socialinę ir kultūrinę aplinką
41.	Išmanyti anglakalbių šalių kultūrą, istoriją, tradicijas, politinio ir ekonominio gyvenimo ypatumus
42.	Išmanyti visuotinės ir anglų kalba sukurtos literatūros raidos ypatumus
43.	Taikyti žinias apie kultūrą, istoriją ir institucijas kitose veiklos srityse. (The ability to complement work in other subject areas by incorporating knowledge of culture, history and institutions)
44.	Gebėti modeliuoti, organizuoti ir atlikti teorinius ir empirinius tyrimus, pasirenkant adekvačią tyrimo strategiją, atsakingai interpretuojant duomenis
45.	Mokėti diegti skaitmenines informacijos technologijas savo profesinėje veikloje ir naudoti jas sisteminant kalbos duomenis, analizuojant gautus rezultatus
46.	Skelbti tyrimo rezultatus, pateikti rekomendacija
47.	Kūrybiškai ir originaliai taikyti įgytas žinias tolesniuose tyrimuose
48.	Aktyviai dalyvauti moksliniame, visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime
49.	Nagrinėti, lyginti ir apibendrinti skirtingų anglosaksų kalbų raidos ypatumus, anglų kalbos istorinius laikotarpius kalbos ypatumų aspektu
50.	Rengti ir konsultuoti anglų kalbos klasifikavimo sistemas, gramatikas, žodynus
51.	Analizuoti, sisteminti ir apibendrinti pagrindinius kalbos dėsnius, kalbos struktūrą ir funkcijas
52.	Gebėti suvokti ir vertinti filosofiniu, psichologiniu, socialiniu, politikos, ekonomikos ir etiniu dvasiniu aspektu filologines kryptis, teorijas, modelius ir idėjas
53.	Taikyti žinias apie kalbos teoriją
54.	Taikyti žinias apie anglų ir kitų kalbų kilmę, raidą, istorijos laikotarpius
55.	Taikyti žinias apie šiuolaikinės anglų ir lietuvių kalbos sistemas

56.	Taikyti žinias apie anglų filologijos objekto sąrangą ir turinį
57.	Taikyti žinias apie kalbų tarpusavio ryšius
58.	Taikyti žinias apie įvairių tyrimo principų organizavimą
59.	Taikyti žinias apie bendrosios filologijos ir kalbotyros koncepcijas
60.	Taikyti žinias apie šiuolaikinės kalbotyros duomenų rinkimo, apdorojimo ir tyrimo metodus
61.	Išmanyti terminologiją, leksikografiją
62.	Taikyti žinias apie bendrąsias humanitarinių socialinių, fizinių, biomedicinos ir technologinių mokslų kompetencijas
63.	Taikyti žinias apie humanitarinių mokslų metodologinę kompetenciją ir lingvistinį literatūrologinį tarpdalykinį mąstymą
64.	Vesti įmonės finansinę apskaitą
65.	Tvarkyti biuro dokumentaciją
66.	Atstovauti organizacijai parodose ir mugėse
67.	Padėti rengti pristatymus ir informacinius leidinius anglų kalba
68.	Gebėti surengti efektyvią žodinę prezentaciją (The ability to deliver an effective oral presentation)
69.	Padėti įmonės vadovybei bendrauti su užsienio klientais ir partneriais ir sėkmingai vesti derybas
70.	Padėti analizuoti grįžtamąją informaciją ir spręsti užsienio klientų tiekėjų, klientų ir partnerių problemas
71.	Padėti analizuoti grįžtamąją informaciją ir spręsti užsienio klientų tiekėjų, klientų ir partnerių problemas
72.	Dirbti įvairia organizacine technika, naudotis duomenų apdorojimo ir paieškos sistemomis
73.	Taikyti naujausias lingvistinės didaktikos naujoves bei įgytus įgūdžius administraciniame darbe
74.	Pritaikyti specializuotas žinias Lietuvos, Europos ir tarptautinėse institucijose
75.	Išmanyti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos biuro raštų rengimo specifiką
76.	Laikytis profesinės etikos ir etiketo reikalavimų
77.	Išmanyti organizacijos saugos darbe taisykles
78.	Išmanyti šalies bei tarptautinius teisės aktus, reglamentuojančius pasirinktą veiklos kryptį
79.	Išmanyti LR darbo kodeksą
Bendrosios kompetencijos	
1.	Loginis, konstruktyvus ir kritinis mąstymas
2.	Argumentuotai aiškiai formuluoti mintis
3.	Lankstumas
4.	Pilietiškumas, tautiškumas
5.	Tolerantiškumas
6.	Savitvarda ir efektyvus konfliktų valdymas
7.	Atsakingumas
8.	Mandagumas
9.	Komunikabilumas
10.	Sąmoningumas
11.	Analitiniai bei interpretaciniai gebėjimai
12.	Gebėjimas naudotis informacinėmis technologijomis
13.	Bendrauti ir bendradarbiauti, dirbti savarankiškai ir komandoje
14.	Organizaciniai gebėjimai
15.	Inovatyvumas
16.	Kūrybingumas
17.	Gebėjimas taikyti žinias plačiuose kontekstuose
18.	Iniciatyvumas
19.	Gebėjimas mokytis ir tobulėti visos profesinės veiklos metu

Anglų filologijos dalykinės grupės atstovai – tyrėjai išnagrinėjo parengtą kompetencijų sąrašą bei pateikė siūlymus, kurias kompetencijas būtų galima apjungti, patikslinti ar visiškai atsisakyti. Atsižvelgus į anglų filologijos dalykinės grupės atstovų – tyrėjų pastabas bei pasiūlymus, kompetencijų sąrašas buvo patikslintas. Antrąją anglų filologijos studijų krypties kompetencijų sąrašo versiją sudarė 23 dalykinės kompetencijos bei 19 bendrųjų kompetencijų.

3 lentelė. Anglų filologijos studijų krypties kompetencijų sąrašas (2 versija)

Kompetencijos Nr.	Kompetencija
Dalykinės kompetencijos	
1.	Suprasti anglų kalba parašytus tekstus, juos apibendrinti anglų ir lietuvių kalbomis
2.	Gebėti bendrauti rišlia bendrine ir dalykine anglų kalba žodžiu ir raštu įvairiose komunikacinėse situacijose ir veiklos srityse
3.	Redaguoti įvairių tipų tekstus anglų kalba
4.	Kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba
5.	Taikyti žinias apie anglų kalbos fonetikos ir fonologijos, gramatikos, leksikologijos bei žanro ir stiliaus ypatumus
6.	Gebėti analizuoti ir įvertinti verčiama sakinio ir rašytinio teksto dalykinę ir kultūrinę specifiką
7.	Gebėti versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į lietuvių kalbą ir iš lietuvių į anglų kalbą
8.	Gebėti versti žodžiu iš anglų į lietuvių kalbą ir iš lietuvių į anglų kalbą
9.	Taikyti žinias apie vertimo teorijas, vertimo rūšis ir strategijas
10.	Gebėti naudotis vertimui būtiniais informaciniais šaltiniais ir technologijomis
11.	Gebėti įvertinti tekstų vertimo kokybę
12.	Taikyti žinias apie conceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus
13.	Gebėti parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)
14.	Lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą.
15.	Gebėti vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą
16.	Gebėti analizuoti ir diskutuoti apie angliškai kalbančių šalių kultūros, istorijos, politinio, ekonominio ir socialinio gyvenimo ypatumus
17.	Gebėti analizuoti skirtingų kultūrinių epochų ir žanrų angliškai kalbančių šalių literatūros kūrinius
18.	Gebėti įvertinti Lietuvos ir angliškai kalbančių šalių kultūrinius ir socialinius skirtumus
19.	Gebėti savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus
20.	Taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus
21.	Taikyti žinias apie kalbos ir literatūros teorijas
22.	Išmanyti filologinę terminiją
23.	Gebėti pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu
Bendrosios kompetencijos	
1.	Gebėjimas logiškai ir kritiškai mąstyti
2.	Gebėjimas argumentuotai, aiškiai formuluoti mintis
3.	Analitiniai bei interpretaciniai gebėjimai
4.	Gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti, dirbti savarankiškai ir komandoje
5.	Gebėjimas mokytis ir tobulėti visos profesinės veiklos metu
6.	Gebėjimas taikyti žinias plačiuose kontekstuose

7.	Organizaciniai gebėjimai
8.	Savitvarda ir efektyvus konfliktų valdymas
9.	Gebėjimas naudotis informacinėmis technologijomis
10.	Lankstumas
11.	Pilietiškumas, tautiškumas
12.	Tolerantiškumas
13.	Atsakingumas
14.	Mandagumas
15.	Komunikabilumas
16.	Sąmoningumas
17.	Inovatyvumas
18.	Kūrybingumas
19.	Iniciatyvumas

Atsižvelgus į Tuning ekspertų rekomendacijas, buvo parengtas galutinis kompetencijų sąrašas, kuris buvo naudojamas darbdavių apklausoje. Galutinį anglų filologijos studijų krypties kompetencijų sąrašą sudarė 23 dalykinės kompetencijos bei 31 bendroji kompetencija.

4 lentelė. Anglų filologijos studijų krypties kompetencijų sąrašas (3 versija)

Kompetencijos Nr.	Kompetencija
Dalykinės kompetencijos	
1.	Pagrindinių kalbos struktūros aspektų, lingvistinių sąvokų, kalbotyros krypčių ir metodologijų žinojimas
2.	Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypčių išmanymas
3.	Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba
4.	Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas
5.	Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba
6.	Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus
7.	Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba
8.	Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną
9.	Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus
10.	Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus
11.	Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą
12.	Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)
13.	Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą
14.	Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)
15.	Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą
16.	Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus
17.	Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus

18.	Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)
19.	Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą
20.	Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą
21.	Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus
22.	Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus
23.	Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu
Bendrosios kompetencijos	
1.	Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją
2.	Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje
3.	Gebėjimas organizuoti ir planuoti
4.	Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas
5.	Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba
6.	Gebėjimas bendrauti užsienio kalba
7.	Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai
8.	Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus
9.	Gebėjimas mokytis
10.	Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti
11.	Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas
12.	Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų
13.	Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)
14.	Gebėjimas spręsti problemas
15.	Gebėjimas priimti sprendimus
16.	Gebėjimas dirbti grupėje
17.	Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai
18.	Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų
19.	Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai
20.	Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą
21.	Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje
22.	Gebėjimas dirbti savarankiškai
23.	Gebėjimas rengti ir valdyti projektus
24.	Dėmesys saugumui
25.	Iniciatyvumas ir verslumas
26.	Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)
27.	Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)
28.	Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestą užduotį ir prisiimtus įsipareigojimus
29.	Įsipareigojimas saugoti aplinką
30.	Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas
31.	Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis

3. DARBDAVIŲ KIEKYBINIO TYRIMO REZULTATAI

3.1. INFORMACIJA APIE APKLAUSĄ

Atrankos ir apklausos atlikimo informacija

Apklausos tikslas - sužinoti darbdavių nuomonę apie gebėjimus ir įgūdžius, kurie yra svarbūs anglų filologo karjerai jų įmonėje.

Apklausos metodas:

Tyrimo metu naudotas tiesioginio interviu metodas ir apklausa internetu. Pirmiausiai su respondentu buvo tariamasi dėl tiesioginio interviu, ir tik nesutikus, arba pačiam respondentui paprašius, buvo siunčiama elektroninė nuoroda į anketą.

Imties formavimo metodas: kvotinė atranka.

Apklausiai buvo atrenkamos tos įmonės/įstaigos, kuriose dirba darbuotojai, įgiję anglų filologijos bakalauro ar magistro laipsnius aukštosiose mokyklose ne anksčiau nei prieš 5 metus (t.y. 2005–2009 m. anglų filologijos studijų programų absolventai).

Tyrimo metu buvo taikomi keturi kvotų apibrėžimo kriterijai: darbuotojų pabaigta studijų programa (darbuotojų kvalifikacija), įmonės veiklos sritis, įmonės veiklos sektorius, įmonės buveinės vieta.

Švietimo srityje dirbantys anglų kalbos specialistai buvo rasti gavus duomenis iš Švietimo informacinių technologijų centro. Ieškant anglų kalbos specialistų dirbančių viešojo valdymo srityje buvo skambinama ir teiraujama į visas ministerijas, savivaldybes, kitas viešojo valdymo institucijas nurodytas LR Seimo puslapyje bei <http://www.is.lt/nuorodos/vis.php>. Turizmo srityje dirbančių anglų kalbos specialistų buvo ieškoma visuose Lietuvos turizmo centruose, turizmo agentūrose, didžiuosiuose viešbučiuose bei Lietuvos gidų ir kelionių organizatorių duomenų bazėje. Vertimo bei leidybos srityje dirbančių anglų kalbos specialistų buvo ieškoma vertimo biuruose, leidyklose, bei vertimo paslaugas teikiančiose agentūrose.

Imties dydis: Tyrimo dalyvavo 70 anglų kalbos specialistų vadovų ir asmenų, turinčių informacijos apie bendrąsias ir dalykines dirbančiojo kompetencijas. Tyrimo metu taip pat buvo apklausti 34 2005-2009 metais anglų kalbos studijas baigę ir pagal specialybę dirbantys anglų kalbos specialistai.

Apklausos trukmė: Apklausa buvo vykdoma 2010 m. gegužės 26 – rugpjūčio 6. Interviu trukmė 20-30 min.

Apklausa atliko UAB Factus Dominus.

Apklausa buvo atliekama 98 įmonėse ar įstaigose.

3.2. INFORMACIJA APIE ĮMONES/ĮSTAIGAS, KURIŲ DARBUOTOJAI BUVO APKLAUSTI

5 lentelė. Pagrindinė įmonės/įstaigos veiklos sritis

	Dažnis	Procentai
Švietimas	60	57,7
Viešasis valdymas ir administravimas	5	4,8
Leidyba	1	1,0
Vertimas	24	23,1
Turizmas	12	11,5
Kita	2	1,9
N/N	-	-
Iš viso	104	100

6 lentelė. Sektorius, kuriame veikia įmonė

	Dažnis	Procentai
Viešas	59	56,7
Privatus	42	40,4
Kita	3	2,9
N/N	-	-
Iš viso	104	100

6a lentelė. Viešo ir privataus sektoriaus įmonių pasiskirstymas pagal veiklos sritis (proc.)

	Viešas	Privatus
Švietimas	89,8%	16,7%
Viešasis valdymas ir administravimas	5,1%	4,8%
Leidyba	0,0%	2,4%
Vertimas	1,7%	50,0%
Turizmas	3,4%	21,4%
Kita	0,0%	4,8%

7 lentelė. Įmonės/įstaigos dydis

	Dažnis	Procentai
Mikro įmonė (1–9 darbuotojai)	14	13,5
Maža įmonė (10–49 darbuotojai)	34	32,7
Vidutinė įmonė (50–249 darbuotojai)	48	46,2
Stambi įmonė (250 ir daugiau darbuotojų)	8	7,7
Iš viso	104	100

8 lentelė. Įmonės/įstaigos buveinė

	Dažnis	Procentai
Didmiesčiai	81	77,9
Rajonų centrai, kaimiškos vietovės	21	20,2
N/N	2	1,9
Iš viso	104	100

3.3. RESPONDENTŲ CHARAKTERISTIKOS

9 lentelė. Respondentų pareigos

	Dažnis	Procentai
Įmonės / įstaigos vadovas	27	26,0
Padalinio / skyriaus vadovas	28	26,9
Personalo skyriaus vadovas (atsakingas už personalą)	2	1,9
„Vyresnysis kolega“ (aukštesnės kvalifikacijos, daugiau profesinės patirties turintis kolega, dirbantis kartu su darbuotoju)	13	12,5
N/N	-	-
Iš viso	70	67,3

10 lentelė. Darbo vietos ekspertų pareigos

	Dažnis	Procentai
Anglų kalbos mokytoja	12	11,5
Anglų kalbos dėstytoja	4	3,8
Anglų kalbos specialistė	1	1,0
Atvykstamojo turizmo vadybininkė	1	1,0
Darbo su klientais vadovė, vertėja	1	1,0
Informacijos specialistė	1	1,0
Laikinai einanti direktoriaus pareigas projektų vadybininkė	1	1,0
Lektorius	1	1,0
Mokymų koordinatorė	1	1,0
Planavimo vadovė	1	1,0
Paramos analitikas (Support analyst)	1	1,0
Vertėja	5	4,8
Vertėja-referentė	1	1,0
Vertimų administratorė	1	1,0
Vyr. projektų vadovė	1	1,0
Vyr. specialistė	1	1,0
Nenurodė	-	-
Iš viso	34	32,7

11 lentelė. Darbuotojų baigta studijų programa

	Dažnis	Procentai
Bakalauro	68	65,4
Magistrantūros	32	30,8
Profesinio bakalauro	4	3,8
Iš viso	104	100

12 lentelė. Darbuotojų baigta aukštoji mokykla

	Dažnis	Procentai
Vilniaus universitetas	22	21,2
Vytauto Didžiojo universitetas	36	34,6
Kauno technologijos universitetas	2	1,9
Klaipėdos universitetas	18	17,3
Šiaulių universitetas	4	3,9
Vilniaus pedagoginis universitetas	18	17,3
Kauno kolegija	3	2,9
Panevėžio kolegija	1	1,0
Iš viso	104	100

13 lentelė. Darbuotojų studijų baigimo metai

	Dažnis	Procentai
2005 metai	9	8,7
2006 metai	18	17,3
2007 metai	17	16,3
2008 metai	22	21,2
2009 metai	37	35,6
Nežino	1	1,0
Iš viso	104	100

14 lentelė. Darbuotojų laikas, dirbtas įmonėje

	Dažnis	Procentai
Vienerius metus ar mažiau	31	29,8
Dvejus metus	22	21,2
Trejus metus	22	21,2
Ketverius metus	17	16,3
Penkerius metus ir daugiau	12	11,5
Iš viso	104	100,0

3.4. AUKŠTOJOJE MOKYKLOJE ĮGYTO PASIRENGIMO DARBUI ĮMONĖJE/ĮSTAIGOJE VERTINIMAS**15 lentelė. Aukštojoje mokykloje įgyto pasirengimo darbui vertinimas**

	Dažnis	Procentai
Labai gerai	29	27,9
Gerai	55	52,9
Patenkinamai	20	19,2
Blogai	-	-
Labai blogai	-	-
N/N	-	-
Iš viso	104	100

16 lentelė. Aukštojoje mokykloje įgyto pasirengimo darbui vertinimas pagal respondentų charakteristikas (vidurkiai)

	Vidurkis ¹	Standartinis nuokrypis
IŠ VISO	4,09	0,68
Respondentas*		
Darbo vietos ekspertas	3,91	0,67
Darbdavys	4,17	0,68
Baigta studijų pakopa*		
Bakalauro	4,00	0,71
Magistrantūros	4,31	0,59
Baigta aukštoji mokykla*		
Vytauto Didžiojo universitetas	3,97	0,74
Vilniaus universitetas	4,09	0,68
Vilniaus pedagoginis universitetas	4,39	0,61
Pagrindinė įmonės/įstaigos veiklos sritis*		
Švietimas	4,18	0,70
Vertimas	3,84	0,69
Sektorius, kuriame veikia įmonė*		
Viešame	4,15	0,69
Privačiame	3,95	0,61
Laikas, dirbtas įmonėje*		
1-2 metai	3,92	0,68
3 metai ir daugiau	4,25	0,66

*Palyginimas tarp kitų grupių neatliekamas dėl mažo šių grupių dydžio.

3.5. DALYKINIŲ GEBĖJIMŲ IR ĮGŪDŽIŲ, KURIE REIKALINGI PROFESINEI VEIKLAI, VERTINIMAS

17 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimas (proc.)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje				
	Visiškai nesvarbus	Nesvarbus	Svarbus	Labai svarbus	N/N
Pagrindinių kalbos struktūros aspektų lingvistinių sąvokų, kalbotyros kryptių ir metodologijų žinojimas	1,9	11,5	54,8	31,7	-
Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros kryptių išmanymas	12,5	34,6	44,2	8,7	-
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	1,0	1,9	26,9	70,2	-
Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	1,0	17,3	57,7	24,0	-
Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	1,0	21,1	76,9	-	-

¹ Vertinama skalėje 1 iki 5 (kur 1 – „labai blogai“, 5 – „labai gerai“).

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje				
	Visiškai nesvarbus	Nesvarbus	Svarbus	Labai svarbus	N/N
Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūrinuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	1,0	1,9	21,2	76,0	-
Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	1,0	6,7	31,7	60,6	-
Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną	2,9	14,4	36,5	46,2	-
Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	10,6	28,8	32,7	27,9	-
Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	15,4	37,5	35,6	11,5	-
Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos kryptų aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	8,7	33,7	43,3	14,4	-
Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	1,0	13,5	37,5	48,1	-
Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	1,9	4,8	44,2	49,0	-
Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	2,9	6,7	40,4	50,0	-
Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	1,0	12,5	48,1	38,5	-
Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	-	14,4	52,9	32,7	-
Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	13,5	20,2	38,5	27,9	-
Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)	14,4	6,7	29,8	49,0	-
Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	13,5	9,6	26,9	50,0	-
Gebėjimas vertinti mokinių įgytas	15,4	67	26,9	51,0	-

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje				
	Visiškai nesvarbus	Nesvarbus	Svarbus	Labai svarbus	N/N
komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą					
Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	20,2	34,6	34,6	10,6	-
Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	19,2	34,6	33,7	12,5	-
Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	15,4	26,9	40,4	16,3	1,0

18 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (proc.)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje				
	Neturėjo	Silpnas	Vidutinis	Stiprus	N/N
Pagrindinių kalbos struktūros aspektų lingvistinių sąvokų, kalbotyros krypčių ir metodologijų žinojimas	8,7	55,6	35,6	-	-
Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypčių išmanymas	1,0	12,5	49,0	37,5	-
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	2,9	33,7	63,5	-	-
Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	1,9	15,4	50,0	32,7	-
Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	1,0	29,8	69,2	-	-
Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	1,0	9,6	43,3	46,2	-
Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	-	2,9	59,6	37,5	-
Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną	4,8	14,4	54,8	26,0	-
Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	1,0	17,3	57,7	24,0	-
Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	2,9	26,9	49,0	21,2	-
Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	7,7	22,1	51,0	19,2	-

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje				
	Neturėjo	Silpnas	Vidutinis	Stiprus	N/N
Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	1,0	9,6	60,6	28,8	-
Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	-	4,8	44,2	51,0	-
Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	2,9	12,5	51,9	32,7	-
Gebėjimas versti žodžių įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	1,9	13,5	57,7	26,9	-
Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	1,0	5,8	55,8	37,5	-
Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	14,4	25,0	51,9	8,7	-
Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)	9,6	17,3	45,2	27,9	-
Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	6,7	19,2	51,0	23,1	-
Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą	11,5	14,4	43,3	30,8	-
Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	8,7	25,0	48,1	18,3	-
Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	8,7	24,0	51,9	15,4	-
Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	4,8	17,3	59,6	17,3	1,0

19 lentelė. Kiti respondentų įvardinti dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ir jų lygmens vertinimas

Kiti dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje
Dalykinių tekstų vertimas	Silpnas
Darbas su specialiomis vertimo programomis, pvz., TRADOS ir WordFast	Silpnas
Pedagoginiai gebėjimai	Vidutinis
Gebėjimas dirbti su mokiniais	Vidutinis
Gebėjimas rasti užsienio partnerius ir sugebėti su jais palaikyti glaudžius dalykinius santykius	Silpnas
Informacinis raštingumas, teisinės žinios	Silpnas

Kiti dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje
Kalbėjimo anglų kalba retorika	Vidutinis
Mokėjimas dirbti su suaugusiais atsižvelgiant į jų statusą darbe ir visuomenėje	Vidutinis
Mokėjimas ruošti prezentacijas, verslo anglų kalbos išmanymas	Vidutinis
Praktiniai kalbos vartojimo įgūdžiai, psichologiniai įgūdžiai bendraujant su mokiniais, mokinių pasiekimų vertinimo sistemos, vertimo įgūdžiai	Silpnas
Kelių užsienio kalbų žinojimas bei komunikabilumas.	Silpnas
Užsienio ir gimtosios, t.y. lietuvių kalbos pojūtis ir gebėjimas išversti tekstą taip, kad jis ne tik teisingai perteiktų informaciją, bet ir būtų sudaromas verčiamos kalbos nepriekaištingos leksikos bei stiliaus tekstas.	Vidutinis
Vertimas, redagavimas, projektų valdymas, bendravimas su klientais valstybine ir anglų bei rusų kalbomis	Silpnas
Darbas su terminologija (terminų paieška, žodynėlio kaupimas)	Silpnas
Akcinių bendrovių įstatymų, terminų žinojimas lietuvių ir anglų kalbomis	Silpnas

20 lentelė. Dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai ir lygmens, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (vidurkiai)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai²	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje³		Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje⁴	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	3,76	0,45	3,68	0,49
Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	3,72	0,55	3,34	0,73
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	3,66	0,57	3,61	0,55
Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	3,52	0,67	3,35	0,54
Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,40	0,68	3,46	0,59
Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	3,38	0,74	3,14	0,74
Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	3,33	0,74	3,17	0,63
Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų	3,26	0,81	3,02	0,78

² Lentelėje gebėjimai išranguoti pagal svarbos vertinimą.

³ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – reiškia „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

⁴ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai²	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje³		Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje⁴	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną				
Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,24	0,70	3,10	0,69
Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	3,18	0,66	3,30	0,62
Pagrindinių kalbos struktūros aspektų lingvistinių sąvokų, kalbotyros krypčių ir metodologijų žinojimas	3,16	0,70	3,27	0,61
Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)	3,13	1,06	2,91	0,91
Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	3,13	1,06	2,90	0,83
Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą	3,13	1,09	2,93	0,96
Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	3,05	0,67	3,13	0,74
Gebėjimas taikyti žinias apie conceptualiausias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	2,81	0,99	2,55	0,85
Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	2,78	0,98	3,05	0,67
Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	2,63	0,84	2,82	0,83
Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	2,58	0,94	2,88	0,78
Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypčių išmanymas	2,49	0,82	3,23	0,70
Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	2,43	0,89	2,88	0,77
Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	2,39	0,94	2,74	0,82

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ²	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje ³		Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje ⁴	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	2,36	0,92	2,76	0,85

21 lentelė. Darbdavių ir darbo vietos ekspertų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁵	Vadovai		Darbo vietos ekspertai	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Pagrindinių kalbos struktūros aspektų, lingvistinių sąvokų, kalbotyros krypčių ir metodologijų žinojimas	3,22	0,66	3,02	0,75
Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypčių išmanymas	2,80	0,69	1,85	0,70
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	3,74	0,44	3,50	0,74
Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	3,17	0,63	2,79	0,68
Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	3,70	0,49	3,88	0,32
Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	3,78	0,41	3,58	0,74
Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	3,57	0,57	3,41	0,82
Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną	3,28	0,70	3,20	1,00
Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	2,98	0,89	2,35	1,01
Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	2,71	0,83	1,85	0,70
Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	2,82	0,76	2,23	0,85
Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	3,35	0,68	3,26	0,86

⁵ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – reiškia „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁵	Vadovai		Darbo vietos ekspertai	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,44	0,62	3,32	0,76
Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	3,47	0,60	3,17	0,93
Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,31	0,69	3,08	0,71
Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	3,25	0,62	3,02	0,71
Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	2,94	0,91	2,52	1,10
Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)	3,30	0,92	2,79	1,24
Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	3,25	0,92	2,88	1,27
Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą	3,24	0,95	2,91	1,31
Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	2,51	0,89	2,02	0,90
Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	2,60	0,89	1,97	0,90
Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	2,82	0,87	2,08	0,90

22 lentelė. Darbdavių ir darbo vietos ekspertų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁶	Vadovai		Darbo vietos ekspertai	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Pagrindinių kalbos struktūros aspektų, lingvistinių sąvokų, kalbotyros kryptių ir metodologijų žinojimas	3,21	0,61	3,38	0,60
Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros kryptių išmanymas	3,12	0,67	3,44	0,70
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu	3,64	0,53	3,52	0,56

⁶ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁶	Vadovai		Darbo vietos ekspertai	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
valstybine kalba				
Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	3,15	0,65	3,08	0,90
Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	3,58	0,52	3,88	0,32
Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	3,25	0,77	3,50	0,61
Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	3,31	0,55	3,41	0,49
Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną	3,15	0,69	2,73	0,86
Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	3,08	0,63	2,97	0,75
Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	2,97	0,76	2,70	0,75
Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	2,80	0,77	2,85	0,95
Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	3,21	0,58	3,08	0,71
Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,40	0,59	3,58	0,55
Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	3,25	0,62	2,91	0,90
Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,15	0,62	2,97	0,79
Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	3,28	0,66	3,32	0,53
Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	2,67	0,73	2,29	1,00
Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus	3,02	0,83	2,67	1,03

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁶	Vadovai		Darbo vietos ekspertai	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
(atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)				
Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	2,98	0,71	2,73	1,02
Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą	3,02	0,81	2,73	1,18
Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	2,75	0,85	2,76	0,85
Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	2,74	0,79	2,73	0,89
Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	2,87	0,83	2,88	0,68

23 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros studijų programas pabaigusiu darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁷	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Pagrindinių kalbos struktūros aspektų, lingvistinių sąvokų, kalbotyros krypčių ir metodologijų žinojimas	3,12	0,70	3,19	0,69
Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypčių išmanymas	2,51	0,78	2,41	0,91
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	3,69	0,58	3,63	0,55
Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	3,01	0,68	3,13	0,71
Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	3,78	0,45	3,69	0,47
Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	3,71	0,60	3,75	0,44
Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	3,53	0,68	3,44	0,67
Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.)	3,18	0,83	3,38	0,79

⁷ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – reiščia „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁷				
anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną				
Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	2,75	0,97	2,72	0,99
Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	2,44	0,89	2,38	0,91
Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	2,68	0,80	2,50	0,92
Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	3,44	0,72	3,13	0,75
Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,47	0,63	3,25	0,76
Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	3,46	0,70	3,16	0,81
Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,31	0,72	3,09	0,69
Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	3,24	0,65	3,16	0,68
Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	2,87	1,01	2,59	0,98
Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)	3,19	1,03	2,91	1,15
Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	3,22	1,02	2,84	1,14
Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą	3,21	1,07	2,88	1,13
Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	2,32	0,92	2,34	0,94
Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	2,32	0,85	2,41	1,04
Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	2,61	0,94	2,41	0,91

24 lentelė. Bakalauro ir magistrantūros studijų programas pabaigusią darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁸	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Pagrindinių kalbos struktūros aspektų, lingvistinių sąvokų, kalbotyros krypčių ir metodologijų žinojimas	3,10	0,55	3,63	0,55
Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypčių išmanymas	3,10	0,67	3,47	0,72
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	3,57	0,55	3,66	0,55
Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	3,00	0,79	3,47	0,51
Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	3,63	0,52	3,78	0,42
Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	3,18	0,77	3,66	0,48
Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	3,25	0,50	3,53	0,51
Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną	2,90	0,81	3,28	0,63
Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	2,94	0,67	3,22	0,61
Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	2,74	0,77	3,19	0,69
Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	2,66	0,84	3,16	0,77
Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	3,15	0,58	3,25	0,72
Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,38	0,57	3,59	0,61
Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	3,04	0,72	3,28	0,77
Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	2,96	0,70	3,38	0,55

⁸ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai⁸	Bakalauro		Magistrantūros	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	3,21	0,64	3,53	0,51
Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	2,49	0,87	2,66	0,83
Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)	2,84	0,89	2,97	0,97
Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	2,84	0,82	2,97	0,86
Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą	2,90	0,96	2,91	0,96
Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	2,59	0,88	3,13	0,71
Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	2,50	0,76	3,16	0,77
Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	2,72	0,81	3,19	0,69

25 lentelė. Viešame ir privačiame sektoriuose dirbančių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁹	Viešas		Privatus	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Pagrindinių kalbos struktūros aspektų, lingvistinių sąvokų, kalbotyros krypčių ir metodologijų žinojimas	3,31	0,65	3,02	0,68
Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypčių išmanymas	2,66	0,76	2,29	0,86
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	3,64	0,61	3,67	0,53
Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	3,08	0,68	3,00	0,66
Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	3,83	0,38	3,64	0,53
Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	3,69	0,56	3,74	0,54
Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	3,56	0,68	3,43	0,67
Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną	3,12	0,85	3,43	0,74
Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	2,90	0,90	2,64	1,06
Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	2,47	0,77	2,40	1,04
Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	2,61	0,77	2,67	0,95
Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	3,15	0,76	3,52	0,67
Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,44	0,65	3,33	0,72
Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	3,36	0,74	3,36	0,76
Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,20	0,71	3,24	0,69

⁹ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – reiškia „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ⁹	Viešas		Privatus	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	3,20	0,69	3,14	0,65
Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	3,17	0,89	2,33	0,93
Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)	3,49	0,77	2,64	1,19
Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	3,47	0,80	2,71	1,20
Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą	3,59	0,77	2,57	1,13
Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	2,47	0,86	2,21	1,00
Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	2,53	0,84	2,29	1,04
Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	2,72	0,87	2,48	0,99

26 lentelė. Viešame ir privačiame sektoriuose dirbančių darbuotojų dalykinių gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį (darbuotojas) turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ¹⁰	Viešas		Privatus	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Pagrindinių kalbos struktūros aspektų, lingvistinių sąvokų, kalbotyros kryptių ir metodologijų žinojimas	3,29	0,64	3,21	0,56
Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros kryptių išmanymas	3,31	0,70	3,17	0,70
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	3,68	0,51	3,48	0,59
Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	3,17	0,75	3,05	0,73
Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	3,69	0,46	3,64	0,53
Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai	3,32	0,82	3,33	0,61

¹⁰ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai¹⁰	Viešas		Privatus	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus				
Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	3,44	0,57	3,19	0,45
Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną	2,93	0,87	3,10	0,62
Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	3,10	0,78	2,98	0,47
Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	2,86	0,80	2,93	0,75
Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	2,76	0,88	2,90	0,79
Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	3,12	0,70	3,19	0,51
Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,47	0,60	3,40	0,59
Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	3,24	0,77	2,98	0,68
Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	3,14	0,68	3,00	0,70
Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	3,29	0,67	3,29	0,55
Gebėjimas taikyti žinias apie conceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	2,59	0,87	2,50	0,80
Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)	3,03	0,91	2,74	0,86
Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	2,98	0,82	2,83	0,79
Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą	3,12	0,91	2,74	0,91
Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	2,64	0,89	2,95	0,76

Dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai ¹⁰	Viešas		Privatus	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	2,71	0,87	2,81	0,74
Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	2,80	0,85	3,02	0,64

3.6. BENDRŲJŲ GEBĖJIMŲ IR ĮGŪDŽIŲ, KURIE REIKALINGI PROFESINEI VEIKLAI, VERTINIMAS

27 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimas (proc.)

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje				
	Visiškai nesvarbus	Nesvarbus	Svarbus	Labai svarbus	N/N
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	-	1,9	50,0	48,1	-
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	-	2,9	36,5	60,6	-
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	-	4,8	39,4	55,8	-
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	-	-	21,2	78,8	-
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	-	1,0	35,6	63,5	-
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	-	1,9	28,8	69,2	-
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	-	1,9	34,6	63,5	-
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	1,9	17,3	19,2	61,5	-
Gebėjimas mokytis	-	3,8	42,3	53,8	-
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	16,3	26,0	35,6	22,1	-
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	-	2,9	42,3	54,8	-
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	-	-	41,3	58,7	-
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	1,9	1,9	37,5	58,7	-
Gebėjimas spręsti problemas	-	1,0	29,8	69,2	-
Gebėjimas priimti sprendimus	-	-	36,5	63,5	-
Gebėjimas dirbti grupėje	1,0	7,7	31,7	59,6	-
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	-	1,0	32,7	66,3	-
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrą tikslą	1,9	9,6	37,5	51,0	-
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	1,0	2,9	43,3	52,9	-
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	1,0	10,6	44,2	44,2	-
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	3,8	11,5	45,2	39,4	-
Gebėjimas dirbti savarankiškai	-	1,0	36,5	62,5	-
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	3,8	12,5	42,3	41,3	-
Dėmesys saugumui	1,9	11,5	54,8	31,7	-
Iniciatyvumas ir verslumas	2,9	9,6	56,7	30,8	-

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje				
	Visiškai nesvarbus	Nesvarbus	Svarbus	Labai svarbus	N/N
Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	1,0	5,8	36,5	56,7	-
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	-	1,9	26,0	72,1	-
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	-	1,0	30,8	68,3	-
Įsipareigojimas saugoti aplinką	3,8	17,3	45,2	33,7	-
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	1,0	8,7	45,2	45,2	-
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	4,8	12,5	32,7	50,0	-

28 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (proc.)

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje				
	Neturėjo	Silpnas	Vidutinis	Stiprus	N/N
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	-	5,8	53,8	40,4	-
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	-	5,8	41,3	52,9	-
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	1	12,5	54,8	31,7	-
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	1	6,7	43,3	49	-
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	-	10,6	42,3	47,1	-
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	-	6,7	46,2	47,1	-
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	-	7,7	30,8	61,5	-
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	5,8	6,7	38,5	49	-
Gebėjimas mokytis	-	9,6	47,1	43,3	-
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	1,9	21,2	50	26,9	-
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	-	3,8	44,2	51,9	-
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	1	8,7	49	41,3	-
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	-	13,5	51	35,6	-
Gebėjimas spręsti problemas	-	16,3	51	32,7	-
Gebėjimas priimti sprendimus	-	14,4	51	34,6	-
Gebėjimas dirbti grupėje	-	7,7	42,3	50	-
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	1	7,7	40,4	51	-
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	3,8	17,3	51	27,9	-
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	1,9	9,6	49	39,4	-
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	-	8,7	53,8	37,5	-

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai	Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje				
	Neturėjo	Silpnas	Vidutinis	Stiprus	N/N
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	3,8	10,6	51,9	33,7	-
Gebėjimas dirbti savarankiškai	-	3,8	35,6	60,6	-
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	3,8	20,2	54,8	21,2	-
Dėmesys saugumui	3,8	14,4	56,7	25	-
Iniciatyvumas ir verslumas	3,8	23,1	47,1	26	-
Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	1	9,6	43,3	46,2	-
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	-	6,7	47,1	46,2	-
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	1,9	8,7	33,7	55,8	-
Įsipareigojimas saugoti aplinką	2,9	12,5	49	35,6	-
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	1	7,7	50	41,3	-
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	1	5,8	46,2	47,1	-

Kiti respondentų įvardinti bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai, kurie gali būti reikalingi profesinei veiklai:

- Administracinio darbo gebėjimai, bendravimas su žmonėmis, gebėjimas valdyti stresines situacijas, darbas kompiuteriu
- Bendras išsilavinimas, o ne tik anglų kalbos, literatūros ir kultūros žinios. Vertėjas turi domėtis įvairiomis sritimis: teisė, technikos naujovės, IT, medicina ir t.t.
- Geras kalbos valdymas
- Kitų užsienio kalbų mokėjimas
- Kritinis mąstymas
- Mokėjimas išlaikyti pusiausvyrą emociškai sudėtingose situacijose
- Paauglių psichologiniai ypatumai
- Darbo krūvio įvertinimas ir diferencijavimas
- Gebėjimas vertinti
- Pedagoginės kompetencijos
- Požiūris/ pozicija į darbą, moralinės/ etinės nuostatos
- Atsakingumas
- Sąžiningumas
- Empatiškumas
- Supratingumas, žmogiškumas
- Kompromisų ieškojimas
- Savikritiškumas
- Atidumas, kruopštumas

29 lentelė. Bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai ir lygmens, kuri darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimas (vidurkiai)

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai ¹¹	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje ¹²		Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje ¹³	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	3,79	0,41	3,40	0,66
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,70	0,50	3,39	0,61
Gebėjimas spręsti problemas	3,68	0,49	3,16	0,68
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,67	0,49	3,43	0,73
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	3,67	0,51	3,40	0,62
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,65	0,50	3,41	0,68
Gebėjimas priimti sprendimus	3,63	0,48	3,20	0,67
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,63	0,51	3,37	0,67
Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,62	0,51	3,57	0,57
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	3,62	0,53	3,54	0,64
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,59	0,49	3,31	0,67
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,58	0,55	3,47	0,61
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	3,53	0,64	3,22	0,67
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	3,52	0,56	3,48	0,57
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	3,51	0,59	3,17	0,67
Gebėjimas mokytis	3,50	0,57	3,34	0,65
Gebėjimas dirbti grupėje	3,50	0,68	3,42	0,63
Gebėjimas veikti etišškai (etiniai įsipareigojimai)	3,49	0,65	3,35	0,69
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	3,48	0,61	3,26	0,71
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	3,46	0,54	3,35	0,59
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	3,40	0,84	3,31	0,84
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	3,38	0,74	3,03	0,78
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	3,35	0,68	3,32	0,66
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	3,32	0,70	3,29	0,62
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,28	0,86	3,39	0,64
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	3,21	0,81	2,93	0,75
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	3,20	0,79	3,15	0,76

¹¹ Lentelėje gebėjimai išranguoti pagal svarbos vertinimą.

¹² Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – reiškia „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

¹³ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai¹¹	Gebėjimo svarba darbuotojo profesinei veiklai įmonėje/įstaigoje¹²		Gebėjimo lygmuo, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti įmonėje/įstaigoje¹³	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Dėmesys saugumui	3,16	0,70	3,03	0,74
Iniciatyvumas ir verslumas	3,15	0,71	2,95	0,81
Įsipareigojimas saugoti aplinką	3,09	0,81	3,17	0,76
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	2,63	1,01	3,02	0,75

30 lentelė. Darbdavių ir darbo vietos ekspertų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių svarbos profesinei veiklai vertinimo palyginimas (vidurkiai)

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai¹⁴	Darbdaviai		Darbo vietos ekspertai	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	3,49	0,50	3,41	0,61
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,54	0,56	3,65	0,54
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	3,50	0,56	3,53	0,66
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	3,79	0,41	3,79	0,41
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,64	0,48	3,59	0,56
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	3,64	0,54	3,74	0,45
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	3,69	0,47	3,47	0,61
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	3,49	0,74	3,24	1,02
Gebėjimas mokytis	3,53	0,53	3,44	0,66
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	2,76	0,94	2,38	1,10
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	3,60	0,52	3,35	0,60
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,56	0,50	3,65	0,49
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	3,54	0,63	3,50	0,66
Gebėjimas spręsti problemas	3,70	0,49	3,65	0,49
Gebėjimas priimti sprendimus	3,64	0,48	3,62	0,49
Gebėjimas dirbti grupėje	3,57	0,58	3,35	0,85
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,59	0,50	3,79	0,48
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	3,34	0,72	3,44	0,79
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	3,47	0,53	3,50	0,75
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	3,34	0,63	3,26	0,83
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	3,29	0,62	3,03	1,06

¹⁴ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – reiškia „visiškai nesvarbus“, 2 – „nesvarbus“, 3 – „svarbus“, 4 – „labai svarbus“).

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai¹⁴	Darbdaviai		Darbo vietos ekspertai	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,54	0,53	3,76	0,43
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	3,26	0,74	3,12	0,95
Dėmesys saugumui	3,23	0,68	3,03	0,72
Iniciatyvumas ir verslumas	3,16	0,65	3,15	0,82
Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	3,50	0,61	3,47	0,75
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,70	0,49	3,71	0,52
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,64	0,48	3,74	0,51
Įsipareigojimas saugoti aplinką	3,27	0,70	2,71	0,91
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	3,46	0,61	3,12	0,77
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,30	0,80	3,24	0,99

31 lentelė. Darbdavių ir darbo vietos ekspertų bendrųjų gebėjimų ir įgūdžių lygmens, kurį darbuotojas turėjo pradėjęs dirbti, vertinimo palyginimas (vidurkiai)

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai¹⁵	Darbdaviai		Darbo vietos ekspertai	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	3,27	0,59	3,50	0,56
Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	3,37	0,62	3,68	0,53
Gebėjimas organizuoti ir planuoti	3,07	0,64	3,38	0,70
Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	3,43	0,60	3,35	0,77
Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	3,37	0,66	3,35	0,69
Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	3,39	0,62	3,44	0,61
Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	3,57	0,60	3,47	0,71
Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	3,30	0,89	3,32	0,73
Gebėjimas mokytis	3,34	0,63	3,32	0,68
Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	2,96	0,71	3,15	0,82
Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	3,47	0,61	3,50	0,51
Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	3,33	0,63	3,26	0,75
Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	3,23	0,64	3,21	0,73
Gebėjimas spręsti problemas	3,14	0,67	3,21	0,73
Gebėjimas priimti sprendimus	3,17	0,68	3,26	0,67
Gebėjimas dirbti grupėje	3,46	0,61	3,35	0,69
Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	3,43	0,60	3,38	0,82
Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	2,96	0,73	3,18	0,87

¹⁵ Vertinama skalėje nuo 1 iki 4 (1 – „neturėjo“, 2 – „silpnas“, 3 – „vidutinis“, 4 – „stiprus“).

Bendrieji gebėjimai ir įgūdžiai¹⁵	Darbdaviai		Darbo vietos ekspertai	
	Vidurkis	Standartinis nuokrypis	Vidurkis	Standartinis nuokrypis
Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	3,29	0,66	3,21	0,81
Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	3,30	0,60	3,26	0,67
Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	3,19	0,73	3,09	0,83
Gebėjimas dirbti savarankiškai	3,49	0,58	3,74	0,51
Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	2,97	0,68	2,85	0,89
Dėmesys saugumui	3,14	0,60	2,79	0,95
Iniciatyvumas ir verslumas	3,03	0,74	2,79	0,91
Gebėjimas veikti etiškai (etiniai įsipareigojimai)	3,30	0,67	3,44	0,75
Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	3,36	0,64	3,47	0,56
Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	3,37	0,71	3,56	0,79
Įsipareigojimas saugoti aplinką	3,24	0,65	3,03	0,94
Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	3,31	0,60	3,32	0,77
Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	3,33	0,65	3,53	0,61

4. PROFESINIO LAUKO TYRIMO KOKYBINĖ DALIS

4.1. FOKUSUOTŲ DISKUSIJŲ GRUPIŲ SU ABSOLVENTAIS DUOMENŲ ANALIZĖ

4.1.1. Informacija apie fokusuotų diskusijų grupes

Tyrimo metu surengtos dvi fokusuotų diskusijų grupės su dviejų aukštųjų mokyklų - Vilniaus universiteto ir Vilniaus pedagoginio universiteto – anglų filologijos bakalauro ir magistrantūros studijų programų absolventais, baigusiais šias programas skirtingais metais.

Fokusuotų diskusijų grupė su Vilniaus pedagoginio universiteto absolventais įvyko 2010 m. rugsėjo 21 d. Grupėje dalyvavo keturios anglų filologijos studijų programos absolventės, iš jų dvi yra įgiję anglų filologijos magistro kvalifikacinį laipsnį, viena studijuoja magistrantūroje. Trys diskusijos dalyvės turi darbo patirties pedagogikos srityje. Viena dalyvė pagal autorines sutartis yra dirbusi korepetitore su mokiniais ir vertėja.

Fokusuotų diskusijų grupė su Vilniaus universiteto absolventais įvyko 2010 m. rugsėjo 25d. Grupėje dalyvavo 5 absolventai. Diskusijoje dalyvavo penki VU anglų filologijos programos absolventai (5 moterys). Absolventės pradėjo dirbti trečiame kurse. Dvi merginos baigė bakalauro studijas, trys – ir bakalauro ir magistrantūros studijas VU. Merginos turėjo darbinimosi į privačią kalbų mokyklą, bendrojo lavinimo mokyklą, radiją patirties.

Formuojant fokusuotų diskusijų grupes aktyviai talkino anglų filologijos dalykinės grupės atstovai – tyrėjai, kurie pateikė potencialių diskusijos dalyvių kontaktus ir tarpininkavo kviečiant dalyvius į grupes.

Diskusijos buvo atliekamos Vilniaus universiteto Filosofijos fakultete, jas moderavo tyrėjas-ekspertas iš Vilniaus universiteto Sociologijos katedros.

Diskusijų su absolventais metu buvo aptarta pasirengimas darbui, darbdavių lūkesčiai anglų filologijos absolventų atžvilgiu, darbo vietoje įgyti įgūdžiai ir žinios, trūkstamos žinios ir įgūdžiai, pasiūlymai anglų filologijos studijų programų atnaujinimui, dalykinių ir bendrųjų kompetencijų sąrašų aptarimas.

Ataskaitoje atskirai pateikiami Vilniaus pedagoginio universiteto ir Vilniaus universiteto Anglų filologijos studijas baigusių absolventų fokusuotų diskusijų grupių metu aptartų klausimų apibendrinimai. Šie apibendrinimai iliustruojami dalyvių citatomis (pateikiama kabutėse *pasviru šriftu*). Kiekvienam iš dalyvių priskiriamas specialus žymėjimas (pvz., 1A), kuris leidžia ataskaitoje identifikuoti to paties asmens pasisakymus.

Formatuota: taškai ir numeravimas

4.1.2. Fokusuotų diskusijų grupių duomenų analizė

VPU STUDIJŲ PROGRAMŲ ABSOLVENTAI

Pa(si)rengimas profesinei veiklai

Absolventės, turinčios darbo patirties pedagogikos srityje, teigė, kad pradėję dirbti jautėsi pakankamai pasirengusios darbui anglų kalbos žinių atžvilgiu. Tačiau jos pabrėžė, kad stigo psichologijos, pedagogikos, ypač darbo su jaunesnio amžiaus grupėmis, praktinių įgūdžių. Jų teigimu, trūko įgūdžių kaip „<...> suvaldyti ir užimti klasę“ (1A). Pabrėžiama, kad šiuos įgūdžius galima būtų ugdyti tiek pedagoginės praktikos metu, tiek įvedant daugiau praktinių užduočių į teorinius studijų dalykus.

Absolventės profesinėje veikloje pedagoginius įgūdžius ir žinias vertino kaip svarbesnius nei anglų kalbos vartojimo įgūdžius. Jų nuomone, tokius pat prioritetus teikia ir darbdaviai, priimdami į darbą.

Absolvenčių manymu, bakalauro studijos turėtų būti labiau orientuotos į praktiką, t.y. jose turėtų būti mažiau teorinių, gilinamųjų dalykų: „<...> po bakalauro iš karto nereikės šnekėt aukštom materijom“ (1B).

Magistro kvalifikacinis laipsnis buvo paminėtas kaip formalus kriterijus įsidarbinant tam tikrose mokymo įstaigose - „<...> į gimnaziją nepriima su bakalauro diplomu“ (1B), tačiau jis nesiejamas su naujomis ar geriau išvystytomis būtinomis mokytojo darbo praktikoje kompetencijomis.

Dalykinių kompetencijų sąrašo vertinimas

Diskusijos metu su absolventais buvo aptartas sudarytas dalykinių kompetencijų sąrašas. Duomenys pateikiami 34 lentelėje.

34 lentelė. Dalykinių kompetencijų sąrašo vertinimas

Kompetencijos Nr.	Kompetencija	Pastabos ir komentarai
1.	Pagrindinių kalbos struktūros aspektų lingvistinių sąvokų, kalbotyros krypčių ir metodologijų žinojimas	Kalbos teorijai universitete skiriama per daug dėmesio, jų vertinimu, ši kompetencija nėra svarbi darbo praktikoje. Absolventės akcentavo praktinės gramatikos svarbą.
2.	Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypčių išmanymas	Absolventės akcentavo praktinių literatūros skaitymo įgūdžių svarbą, tačiau žinios apie literatūros teoriją sąvokas, žanrus ir kryptis, jų teigimu, darbo praktikoje nėra labai svarbios ir tam neturėtų būti skiriama daug dėmesio. Jų teigimu, ši kompetencija pakankamai išugdyta.
3.	Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	Absolventės pabrėžė, kad mokėti valstybinę kalbą svarbu dirbant su klase, bendraujant su mokiniais, tam, kad galima būtų aiškiai ir sklandžiai dėstyti medžiagą. Jų teigimu, šiai kompetencijai skiriama per mažai dėmesio. „Reikia mokėt ir žodžiu ir raštu valstybinę, kad ir mokiniams būtų aišku, kaip tai lietuviškai vadinasi.“(1B).
4.	Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas	Kompetencija vidutiniškai svarbi, jai universitete teikiama pakankamai dėmesio, tačiau šią kompetenciją ugdančio dalyko dėstyto kokybė vertinama nepalankiai.
5.	Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	Kompetencija nepakankamai ugdoma, trūksta praktikos su rašytinių tekstų įvairove – jų teigimu, dominuoja grožiniai tekstai, nors trūksta dalykinių tekstų iš įvairių sričių.
6.	Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	Absolventės išskyrė kaip labai svarbią kompetenciją (kartu su rašymu) ir teigė, kad reiktų daugiau praktinių šių kompetencijų ugdymo užduočių įvairiuose kontekstuose.
7.	Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	Išskyrė kaip labai svarbią kompetenciją (kartu su klausymu ir kalbėjimu) ir teigė, kad rašymo gebėjimai vystomi nepakankamai, trūksta

		įgūdžių, susijusių su tekstų įvairove, reikėtų daugiau praktinių šių kompetencijų ugdymo užduočių įvairiuose kontekstuose.
8.	Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną	Kompetencija yra svarbi ir turi būti daugiau ugdoma ne tik magistrantūros, bet ir bakalauro programoje. Jos ypač akcentavo žodyno plėtimo svarbą: „<...> žodynas daugiau iš literatūrinių tekstų. O galėtų būti toks dalykas, kur akcentuoja, medicininiai, techniniai, politiniai“ (1D).
9.	Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus	Kompetencija vystoma pakankamai.
10.	Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus	Kompetencija turėtų būti ugdoma tik magistrantūros studijose.
11.	Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypties aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą	Kompetenciją apima kompetencija Nr. 2 (Literatūros kūrinių struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypties išmanymas) ir Nr. 4 (Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas).
12.	Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	Daugiausiai dėmesio reikėtų skirti ir yra pakankamai skiriama anglų ir amerikiečių kultūrų ir kalbų skirtumams. Informantų nuomone, labiausiai turėtų būti akcentuojami kalbiniai skirtumai. Visgi pažymima, jog bakalaurui ši kompetencija neturėtų būti labai svarbi.
13.	Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	Kompetencija yra labai svarbi ir jai turėtų būti skiriama daugiau dėmesio bakalauro studijų programoje.
14.	Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	Kompetencija ugdoma pakankamai.
15.	Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	Kompetenciją vertino kaip labai svarbią profesinėje veikloje ir nepakankamai ugdomą.
16.	Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	Kompetencijos nereiktų skirti kaip atskiros, o priskirti prie rašymo įgūdžių.
17.	Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus	Kompetencijai universitete skiriama per mažai dėmesio ir ji labai svarbi mokytojo darbo praktikoje. Absolventės teigė, kad joms trūko įgūdžių pildant pedagogo praktikoje reikalingus dokumentus.
18.	Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo	Absolventės laikė šią kompetenciją labai svarbia, ypatingai pabrėžė gebėjimą atsižvelgti į mokinių amžių ir teigė, kad gebėjimo taikyti praktiškai šias žinias apie mokymo metodus labai trūksta: „Svarbu žinoti dėstymo metodus ir gebėti taikyti“ (1B); „<...> tas žinias, ką mes gavom,

	lygi)	<p><i>kaip jas pateikti žemesnėms klasėms, aukštesnėms klasėms.</i>“ (1D).</p> <p>Pabrėžiama, kad ypač trūksta įgūdžių dirbti su pradinėms klasių moksleiviais. „<i>Pedagoginio specifiška, kad anglų kalbą galim dėstyti nuo penktos klasės, negalim dėstyti pradinukam, nuo antros klasės</i>“ (1B).</p> <p>Absolventės pabrėžė mokymo metodų žinių svarbą bei įgūdį pasirinkti tinkamą metodą pagal mokinių lygį, „<...> <i>paprastai išdėstyti teorinius dalykus</i>“.</p> <p>Absolventės vertinimu, dėmesio žinioms, reikalingoms šiai kompetencijai ugdyti, bakalauro programoje buvo skiriama pakankamai, tačiau trūko praktinių įgūdžių lavinimo.</p> <p>Absolventės taip pat pabrėžė pedagoginės psichologijos žinių taikymo gebėjimo stoką: „<...> <i>kaip suvaldyti klasę</i>“ (1D).</p>
19.	Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	Aptarta kartu su kompetencijomis Nr. 18-21.
20.	Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą	Kompetencija yra labai svarbi mokytojo praktikoje ir yra nepakankamai ugdoma.
21.	Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus	Kompetencijas Nr. 21-23 absolventai įvertino kaip nelabai svarbias.
22.	Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus	
23.	Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu	

Bendrųjų kompetencijų sąrašo vertinimas

Fokusuotų diskusijų grupėje atskirai nebuvo išsamiai aptariamas parengtas bendrųjų kompetencijų sąrašas.

Diskusijos metu kaip svarbiausi profesinėje anglų kalbos mokytojo praktikoje buvo išskirti tarpasmeninio bendravimo įgūdžiai. Absolventės nuomone, ši kompetencija viena vertus labai susijusi su svarbia gebėjimo dirbti grupėje kompetencija, pasireiškiančia pagalba kolegoms, tarpusavio veiksmų suderinimu. Kita vertus, tarpasmeninio bendravimo gebėjimas taip pat susijęs su gebėjimu dirbti su grupe, suvaldyti grupę, nebijoti auditorijos. Pastarąjį gebėjimą absolventės laikė labiau asmenine savybe, kuri „<...> *priklauso nuo žmogaus*“ (1B), tačiau yra viena svarbiausių profesinėje veikloje.

Siūlymai studijų programos atnaujinimui:

1. Daugiau dėmesio (daugiau valandų) skirti pedagoginei praktikai skirtinguose kontekstuose;
2. Naudoti daugiau praktinius įgūdžius lavinančių studijų metodų visuose dėstomuose dalykuose, įtraukiant daugiau praktinių užduočių: „*Pačiuose dalykuose turėtų būti įtrauktas toks dalykas kaip tam tikrų konkrečių situacijų, su kuriomis gali susidurti mokytojas ar dėstytojas, analizavimas. Sakykim, dėstytojas pateikia kažkokią konkrečią situaciją ir ją*

diskusijų būdu bandoma, kaip mokytojas turėtų elgtis tokioje situacijoje, ar netgi suvaidinama ta situacija, ar filmuojama medžiaga žiūrima, stebima ir po to analizuojama“ (1D).

3. Anglų kalbos dėstyme daugiau dėmesio skirti praktiniams aspektams:
 - pratešti praktinės gramatikos dalyką per visus keturis bakalauro programos studijų metus: „<...> mažiau teorinės gramatikos, kalbos istorijos, fonologijos“ (1B), „<...> paprasta gramatika, kurią turėjom antram kurse, kodėl jos negalėjo būt ir trečiam, ir ketvirtam“ (1B).
 - kalbėjimo, rašymo, klausymo, žodyno įgūdžius lavinti įtraukiant daugiau praktinių, įvairius praktinius kultūrinius kontekstus atspindinčių užduočių į Dabartinės anglų kalbos dalyką, šį dalyką dėstyti visus keturis bakalauro studijų metus: „<...> padaryti DAKo [dabartinė anglų kalba] kad ir tą pačią paskaitą ne metus, o visus keturis, ir su kiekvienais metais tos situacijos galėtų būti sudėtingesnės, tarkim mokykla, susitikus gavėj“ (1B);“.
4. Lavinant skaitymo ir rašymo įgūdžius, daugiau dėmesio skirti tekstų įvairovei žanrų, temų atžvilgiu.
5. Stiprinti anglų kalbos didaktikos praktinius aspektus – ugdyti įgūdžius paprastai ir aiškiai dėstyti anglų kalbos dalykus skirtingų kalbos mokėjimo lygių ir amžiaus grupių mokiniams.
6. Psichologijos ir pedagogikos dalykus specializuoti, labiau pritaikyti kalbos dėstymo praktikos poreikiams, pritaikytus psichologijos ir pedagogikos dalykus dėstyti atskirai anglų kalbos filologams, o ne visų studijų programų studentams.
7. Bakalauro programoje skirti daugiau dėmesio vertimo įgūdžiams, plečiant specializuotą žodyną: „<...> vertimas galėtų kiekvienais metais“ (1D); „<...> žodynas daugiau iš literatūrinių tekstų. O galėtų būti toks dalykas, kur akcentuoja, medicininiai, techniniai, politiniai“ (1D).
8. Skirti daugiau dėmesio vertimo į valstybinę kalbą ir apskritai valstybinės kalbos įgūdžių (ypač žodžiu, siejant su pedagogine praktika) ugdymui.
9. Daugiau dėmesio skirti literatūros skaitymo praktikai, žodyno plėtimui, bet mažiau literatūros istorijai ir teorijai; literatūrą labiau sieti su aktuali kultūriniu kontekstu, „šalityra“.
10. „Šalityros“ dalyką gilinti, labiau atsižvelgti į dėstymo kokybę, labiau kreipti dėmesį į aktualias nūdienos kultūriniam kontekstui žinias.
11. Mažinti bendrojo lavinimo dalykų, specializuoti jų dalykus pritaikant anglų filologų ir kalbos pedagogų poreikiams: „<...> pas mus buvo ekonomika, filosofija, kūno kultūra, informatika, kurią mes mokinomės mokykloje“ (1B).
12. Teorinės gramatikos, fonologijos, senosios anglų kalbos dalykus perkelti į magistrantūros studijų pakopą.

VU STUDIJŲ PROGRAMŲ ABSOLVENTAI

Darbdavių reikalavimai absolventams

Diskusijos metu jos dalyvių buvo prašoma išskirti žinias ir įgūdžius, kuriuos reikalavo darbdaviai darbinantis. Absolventai nurodė, kad darbdaviai daugiausiai reikalavo šios patirties:

1. pedagoginės;
2. vertėjavimo.

Taip pat darbinantis svarbus kriterijus buvo, kad absolventas būtų baigęs Vilniaus universitetą. Kaip pavyzdį nurodė Vilniaus licėjų, kur patirties nereikalavo, bet VU diplomas buvo labai svarbus. Taip pat buvo paminėta, kad kai kur yra reikalaujama pravesti bandomąją pamoką, kad darbdavys galėtų įsitikinti, kad absolventas yra pasirengęs dirbti siūlomą darbą:

„<...> išsilavinimas yra svarbus, bet į patirtį ne tiek kreipia dėmesį, kiek reikalavo būtinai bandomosios pamokos. Ir per bandomąją pamoką viskas išaiškėja, ir pats žmogus, ir kaip jis laikosi, ir kaip jis moka... Žodžiu, pagrindinis kriterijus – jie turėjo pamatyti realų darbą“ (2C).

Pa(si)rengimas profesinei veiklai

Nors iš pradžių visos diskusijos dalyvės vieningai teigė, kad jautėsi pasirengusios darbui, tačiau vėliau paminėjo, kad trūko pedagoginių sugebėjimų - kaip dirbti su vaikais, kaip organizuoti darbą: „Aš anglų kalbą, atrodo moku, bet kaip reikia mažiems vaikams išdėstyti kažką, paaiškinti? Yra be galo sunku. Aš iš pradžių nemokėjau sudėlioti medžiagą, ką man reikėjo, ką man dėti į tą pamoką, kaip man čia viską suorganizuoti“ (2E).

Darbo vietoje įgytos kompetencijos

1. mokymų įgūdžiai – kaip vesti pamokas, kaip organizuoti darbą;
2. naujų specifinių terminų žinios: „<...> reikėjo išmokyti terminų, kiek tai su vertimu susiję tam tikrų sričių visokiausių žodžių specifinių, kurių buvo nemažai“ (2B).
3. darbo su kompiuterinėmis programomis, kompiuteriniais žodynais gebėjimai.
4. nauji įgūdžiai, reikalingi darbui atitinkamoje srityje: „Man reikėjo labiau žurnalistinių įgūdžių, kurių ši specialybė negalėjo suteikt.“

Bakalauro studijų programos vertinimas

Palankiai vertinami bakalauro studijų pakopoje studijuoti dalykai:

1. prezentacijų paruošimo dalykas, akademinio rašymo dalykas – dalykai, kurie pravertė studijuojant užsienyje, dėstant, rengiant bakalauro darbą, ruošiant prezentacijas kitų dalykų užduotims: „<...> prezentacijos kursas buvo labai geras, jis buvo labai naudingas. <...> Tai kursas, kurį gali praktikuoti dažniau, tokį kursą reikėtų turėti gal net ir antram kurse“ (2A).
2. gramatikos dalykai – buvo labai naudingi, tačiau jų buvo per mažai.

Neigiamai vertinami bakalauro studijų programos aspektai:

1. per didelis skaičius teorinio pobūdžio dalykų;
2. buvo pasikartojančių dalykų – kiekvienais metais buvo tie patys dalykai tik skirtingais pavadinimais. Pasikartoję dėstoma medžiaga, informacija, dėstytojai.

Siūlymai bakalauro studijų programos atnaujinimui

1. daugiau edukologijos srities dalykų – kaip mokyti užsienio kalbas;
2. daugiau psichologijos srities dalykų;
3. daugiau praktinių dalykų, susijusių su teoriniais dalykais – vertimo, pedagogikos praktinių dalykų;
4. daugiau gramatikos dalykų – buvo išsakyta nuomonė, kad gramatikos dalykas galėtų būti kiekvienais metais;
5. daugiau fonetikos dalykų;
6. daugiau bendradarbiavimo su anglakalbėm šalim;
7. daugiau „žodyno turtinimo“ specializuotais terminais – teisės, verslo ir kt. sričių;
8. atnaujinti ir pakeisti studijų metodus: „Prisimenu ateidavo dėstytoja, kuri išsitraukdavo pageltusius lapus, kuriuos jinai išsitraukdavo ir prieš 30 metų, ir jinai tiesiog perskaitydavo viską, padiktuodavo, lygiai tuo pačiu būdu reikėjo atpasakoti egzamine, ir vat tuo pasibaigia tavo teorinės gramatikos žinios. Tai man atrodo, kad jeigu nori įteigt kažką, jeigu nori, kad kažkas kažką išmokyti, tai gal pagalvok ir apie metodų atnaujinimą. Ir pagalvok truputį plačiau pasižiūrėt. Apskritai daugiau diskusijos trūko, trūko kažkokio tai dialogo, trūko kritinio mąstymo svarstymo, buvo daug – padiktuoja, išmoksta... mokyklinis, sovietinis, postsovietinis mokymas“ (2D);

9. pakeisti netinkamą kai kurių dalykų vertinimo ir egzaminavimo sistemą, sugriežtinti vertinimą. Kaip pavyzdys buvo pateiktas literatūros dalykas, kur buvo parinkta žinių vertinimo sistema, kurią sudaro 10 klausimų testas su atsakymų variantais: „<...> *mano galva didžiausias absurdas – literatūros egzaminą, literatūros žinias studentų tikrinti dešimties klausimu testu. Su galimais atsakymų variantais*“ (2A).

„*Turėtų būti griežtesnis kalbos patikrinimas, galbūt po kiekviena semestro tam, kad matyt kaip žmogus progresuoja. Bet tokiu atveju klausimo ir kalbėjimo gebėjimai yra labai svarbūs*“ (2A);

10. daugiau diskusijų, daugiau dalykų, kur mokoma kritinio mąstymo, argumentavimo;

11. mažinti dalykų turinio apimtį - daugiau skirti dėmesio ne kiekybei, o kokybei: „*Dėl apimtį tai iš tikrųjų sutikčiau. Turėjom daug, labai daug literatūros, labai daug knygų, ir labai toks, sakyčiau, paviršutiniškas skaitymas ir aptarimas. <...> Vietoj tų dešimčių knygų, kurias reikėjo perskaityti per tuos ketverius metus, ir aš galiu apie save asmeniškai kalbėti, daug dalykų iš tikrųjų neprisimeni. Tai gal verčiau būtų turėti kelis kažkokius kūrinius, juos kažkaip paanalizuot. Aš suprantu, kad tai yra labai didelis kursas, ir yra milijonas knygų, kurias gali skaityti, bet tiesiog padaryti tą kursą, kad jis iš tiesų būtų...*“ (2A);

12. daugiau lietuvių kalbos kultūros dalykų;

13. daugiau tekstų redagavimo dalykų. Absolventai turėjo lietuviškų tekstų redagavimo dalyką, bet angliško teksto redagavimo - ne;

14. anot dalyvių, nepaisant to, kad studijų metu buvo edukologijos dalykas, bet jis buvo pernelyg bendro pobūdžio. Buvo pateiktas pasiūlymas, kad studentams būtų dėstomas ne bendras pedagogikos dalykas, o užsienio kalbų mokymų dalykas;

15. diskusijos metu buvo išreikštas pasiūlymas įvesti stojamąjį egzaminą, kuriuo metu būtų tikrinamas tarimas ir intonavimas: „*Sutinku, kad prieš stojant turėtų būti būdas patikrint, ar žmogus apskritai gali šnekėti, turi potencialą šnekėti*“ (2A). Kelios absolventės paminėjo, kad grupėje buvo studentų, kurių anglų kalbos tarimas buvo netaisyklingas. Anot jų, anglų kalbos specialistas privalo turėti nepriekaištingą tarimą ir intonavimą, ypač, jeigu jis ketina mokyti;

16. taip pat absolventės siūlė, kad yra būtina suteikti „kontaktą su kalba“ t.y. suteikti galimybę anglų filologijos studentams išvažiuoti akademiniiais tikslais į užsienio šalis, nepriklausomai nuo studijų rezultatų. Studentas privalo pagyventi anglakalbėje aplinkoje – susipažinti su šalim, pabendrauti su anglakalbiais: „<...> *yra būtinas kontaktas su užsienio šalim. <...> Man atrodo, kad būtina per ketverius metus bent pusmečiui išvažiuoti į anglakalbę šalį*“ (2D). „*Tas kontaktas su tikroju angliškumu turi įvykti kiekvienam, ne priklausomai nuo to vidurkio pažymių, nes į Erasmus programą paima tik labai gerai besimokančius, būtent nepriklausomai nuo to, kai gerai tu besimokytum. Bet tu turi bent minimalų kontaktą turėti su gimtakalbiais kitoj šaly. Gal ne pusę metų, gal kelis mėnesius*“ (2A);

17. diskusijos metu buvo išsakytas pasiūlymas studijuoti mažiau literatūros, bet daugiau apie anglakalbių šalių kultūrą: „<...> *Tų kultūrinių studijų labai trūko, nes bet kokiū atveju, jei tu baigi anglų filologiją, be abejo tu turi būt kalbininkas, bet iš kitos pusės tu baigi anglų filologiją. Net ten kokią slavų. Dėl to turi būti susipažinęs daugiau negu kitas žmogus su anglakalbių šalių kultūra, su kažkokiom religijom <...>*“ (2A);

Kelios merginos studijų metais buvo išvažiavusios mokytis užsienyje pagal Erasmus programą. Buvo išsakytos kelios teigiamos nuomonės apie šias studijas: visų pirma, literatūros mokymas orientuotas ne į kiekybę, o į kokybę. Buvo labai daug diskusijos apie literatūrą, knygas, autorių. Antra, mokymosi krūvis yra ženkliai mažesnis negu Lietuvoje.

Buvo pasiūlyta sutrumpinti bakalauro studijų trukmę. Absolventės sutiko, kad užtenka 3 studijų metų. „*Studijų programa galėtų būti trumpesnė, pavyzdžiui bakalauro. Man*

atrodo, kad visiškai užtenka trijų metų, tų pačių dalykų nereikėtų kartoti vis kitais pavadinimais” (2D);

Magistrantūros studijų programos vertinimas

Palankiai vertinami magistrantūros studijų metu studijuoti dalykai:

1. kognityvistikos dalykai;
2. literatūros dalykai;
3. bendravimo psichologijos dalykai;
4. dalykas „Naratyvas ir kinas“.

Neigiamai vertinami magistrantūros studijų programos aspektai:

1. į magistrantūros studijas įstojo studentai, kurie nebaigę VU anglų filologijos bakalauro studijų;
2. nemažai studentų nekalbėjo angliškai;
3. daugelis dalykų pasikartojo, buvo tokie pat kaip bakalauro studijose: *“Pas mus irgi buvo pora dalykų, kurie buvo identiški. Pasikartojo du dalykai – semantika ir pragmatika. Kurias mes turėjo per bakalaurą, magistrą. Identiška visa medžiaga, viską mokaisi antrą kartą tą patį, antrą kartą laikai tą patį egzaminą” (2C). „Galima buvo parengti daugiau tokių dalykų, kad nesikartotų. Nes semantika ir pragmatika visus keturis metus. Aš negalėjau patikėti. Maniau tyčiojosi, tą patį dalyką vėl ir vėl” (2E).*

Diskusijos metu buvo teirujamasi, **kodėl absolventai netęsė VU anglų filologijos krypties magistrantūros studijų**. Buvo išsakytos kelios priežastys:

1. nusivylimas bakalauro studijomis VU – ypačingai buvo akcentuojama tai, kad bakalauro studijos yra pernelyg teorinio pobūdžio;
2. noras magistrantūros studijas tęsti užsienyje, pabūti kitoje aplinkoje;
3. nebuvo studijų programos, kurią norėtų studijuoti.

Siūlymai magistrantūros studijų programos atnaujinimui

1. studijų metu diferencijuoti grupes – padaryti dvi grupes: grupė, kuri baigė anglų filologijos bakalaurą, ir grupė, kuri turi ne anglų filologijos bakalauro diplomą;
2. parengti daugiau specializuotų dalykų, kurie nesikartotų tiek su bakalauro studijų dalykais, tiek magistrantūros;
3. įtraukti daugiau bendro lavinimo dalykų, pvz. psichologijos: *„Nes vis dėl to tai akademinė aplinka, bet kokių atveju tai humanitarinės studijos, kažkokį tai pagrindą humanitarinėms studijoms turi turėti. Ta pati filosofija, psichologijos kursas, istorijos... Tokių dalykų reikia, tiesiog mokantis akademinėje aplinkoje, būtent humanitarinę sritį pasirinkusiems žmonėms” (2A).*
4. buvo išsakyta nuomonė, kad jau po pirmo ar antro kurso reikalingas skirstymas į specializacijas. Jau net po pirmo kurso studentai privalo nuspręsti į kokią sritį – vertimo, mokymo ar kt. – pasukti. Taip jie galės stipriau pasiruošti ateities darbui pasirengdami tinkamus laisvai pasirenkamus dalykus: *„Aš sakyčiau, kad specializacija, jina reikalinga, turėtų būti labai ryški, turėtų atsirasti po pirmų ar antrų metų. Kad tiesiog išsiskirtų srautai žmonių, kurie galbūt nekalbėtų, jei ne mokytojai, nekreipiamas dėmesys į fonetiką...“ (2A).*

4.2. DALINAI STRUKTŪRUOTŲ INTERVIU SU DARBDAVIAIS DUOMENŲ ANALIZĖ

4.2.1 Informacija apie interviu

Buvo atlikti keturi dalinai struktūruoti interviu su anglų filologijos srityje dirbančiomis darbdavėmis. Dvi iš jų dirba švietimo, dvi - vertimų srityje. Darbdavės buvo atrinktos pagal tyrėjų-dalykininkų rekomendacijas bei sniego gniūžtės principu (pagal apklaustų darbdavių rekomendacijas). Interviu pasirinktos darbdavės, priimančios į darbą anglų filologijos studijas neseniai pabaigusius absolventus ir turinčios informacijos apie jiems darbe reikalingas ir jų turimas kompetencijas. Interviu vyko 2010 metų spalio 18-30 dienomis. Vidutiniškai interviu truko 1-1,5 val.

Prieš interviu darbdavėms buvo išsiųsti kompetencijų sąrašai, pateikiant išsamius paaiškinimus, kaip jie buvo sudaryti. Interviu metu eksperčių buvo prašoma pakomentuoti dalykinių bei bendrųjų kompetencijų sąrašus ir kiekybinės darbdavių apklausos rezultatus, taip pat įvertinti absolventų fokusuotų diskusijų grupių metu išsakytus studijų programų tobulinimo pasiūlymus bei pateikti savo pasiūlymus, kaip tobulinti studijų programas.

Ataskaitoje pateikiami apibendrinti interviu metu aptartų klausimų atsakymai, kurie iliustruojami informanto citatomis (pateikiama kabutėse *pasviruoju šriftu*).

4.2.2. Bendros pastabos dėl kompetencijų sąrašų

Dalykinių kompetencijų sąrašo vertinimas

Visos darbdavės pažymėjo, kad dalykinių kompetencijų sąrašą komentuoti sunku dėl jo platumo. Pirmiausia, eksperčių teigimu, sąrašas apima daugiau kompetencijų nei yra reikalinga konkrečioms darbo vietoms, skirtingos kompetencijos aktualios skirtingose srityse dirbantiems filologams.

1 ekspertė, dirbanti pedagogikos srityje ir daugiausia susidurianti su VPU bakalauro studijų absolventais bei vyresnių kursų studentais, teigė galinti pakomentuoti tik pedagogams ir bakalauro studijų programai aktualias kompetencijas.

3 ekspertės nuomone, mokykloje mokytojams reikia kitokių kompetencijų nei privačiame sektoriuje arba tokiam sektoriuje, kur reikalingi aukštos kvalifikacijos filologai.

2 ekspertė išskyrė sąrašė esančias, jos nuomone, vertėjams neaktualias kompetencijas. Jos teigimu, vertėjai nedirba su tyrimais, todėl žinios apie tyrimų metodikas, rezultatus ir kt. jiems yra nesvarbios. Taip pat vertėjui nebūtinai pedagoginiai gebėjimai.

Darbdavių nuomone, dalykinių kompetencijų sąrašė kompetencijos labai nevienodos svarbos, bet visos svarbios anglų filologui (1 ekspertė), į jį įtraukti tiek mokytojo darbe svarbiausi dalykai (1 ekspertė), tiek vertėjo darbe svarbiausi dalykai (2 ekspertė). Antra, sąrašas apima skirtingų lygmenų kompetencijas: 4 ekspertės teigimu, vertėtų atskirti bakalauro ir magistro lygio kompetencijas. Trečia, 1 ekspertė pastebėjo, kad kompetencijų sąrašai yra per platūs, kad visas juose įvardintas kompetencijas galima būtų išugdyti vienam asmeniui. Ketvirta, sąrašė išvardintos kompetencijos, anot 1 ekspertės, yra nelygiavertės savo apimtimi – kai kurios per smulkios, jas galima būtų apjungti (nurodyta komentaruose prie kompetencijų sąrašų, 36 lentelė), taip pat netolygios išugdymo požiūriu – vienas galima įgyti universitete, kitas įmanoma išugdyti tik per darbo praktiką. 1 ekspertė taip pat pažymėjo, kad dalykinės kompetencijos „sudėtingai suformuluotos“ (sunku įsigilinti į kompetencijų esmę bei skirtumus). 3 ekspertė pasiūlė dalykinių kompetencijų sąrašą struktūruoti, siekiant ištaisyti anksčiau minėtus trūkumus. Jos nuomone, šiame sąrašė nėra sistemos. Ekspertės nuomone, sąrašė išvardinti gebėjimai, o ne kompetencijos. Jeigu būtų aiškiai išskirtos kompetencijos, jas būtų galima išskleisti per gebėjimus, vertybines nuostatas ir asmenines savybes. Ji siūlė traktuoti gebėjimą kaip kompetencijos dalį. Taip traktuojant, pasak ekspertės, būtų galima skirti lingvistinę kompetenciją, sociolingvistinę

kompetenciją ir kitas. Lingvistinė kompetencija išsiskaidytą į kalbos žinias, įgūdžius, kuriuos reikia įgyti, nuostatas ar asmenines savybes, kurias reikia pademonstruoti.

Svarbiausių kompetencijų išskyrimas

Visos darbdavės tarp pačių svarbiausių kompetencijų įvardijo su kalbos vartojimu susijusias dalykines kompetencijas. 2 ekspertė teigė, kad vertėjo darbe svarbiausi klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus. Taip pat 2 ekspertė prie svarbiausių priskyrė šias kompetencijas:

- Nr.3 *Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba;*
- Nr.13 *Gebėjimas versti įvairių tipų tekstus raštu iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą;*
- Nr.15 *Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą;*
- Nr.8 *Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną.*

Tuo tarpu 4 darbdavė prie svarbiausių vertėjui kompetencijų priskyrė ir gebėjimą ieškoti, surasti, suvokti, apdoroti ir pateikti informaciją.

Pedagogikos srityje dirbančios darbdavės šalia kalbos vartojimo kompetencijų kaip svarbiausiomis įvardino su mokymu susijusias dalykines kompetencijas, ypač mokymo metodikos žinias ir jų taikymo įgūdžius. 1 ekspertė su mokymu susijusias dalykinių kompetencijų sąrašo kompetencijas patarė reformuluoti.

Tiek vertimo, tiek pedagogikos srityje dirbančios darbdavės tarp svarbiausių kompetencijų įvardino ir bendruosius gebėjimus.

3 ekspertės požiūriu, bendrojo lavinimo sistema keičiasi ir dabar labiau atlieka socialinę funkciją, o ne ugdomąją, todėl čia labiau kreipiamas dėmesys į bendrakultūrinės, bendrašias, perkeliamąsias kompetencijas. Kitose srityse dirbantiems specialistams, jos nuomone, svarbiau dalykinės kompetencijos.

4 ekspertė nurodė, kad vertėjui taip pat svarbu kalbos vartojimo, informacijos paieškos ir apdorojimo kompetencijos ir „žmogiškieji“ bendrieji gebėjimai.

2 ekspertės nuomone, svarbiausi iš bendrųjų gebėjimų yra bendravimo įgūdžiai, kurie yra gerokai svarbesni nei, pavyzdžiui, atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus.

Tačiau, nors bendrieji gebėjimai darbdavių buvo įvardinti kaip labai svarbūs, vertimo srityje dirbančių eksperčių nuomone, kai kurie gebėjimai iš bendrų kompetencijų sąrašo neturėtų būti ugdomi aukštosiose mokyklose.

4 ekspertės manymu, aukštosiose mokyklose neturėtų būti ugdomi psichologiniai gebėjimai (atsakingumas, empatiškumas, kompromisų ieškojimas ir kt.).

Nepakankamai išugdomų kompetencijų išskyrimas

Vertindamos absolventų kompetencijų lygį darbdavės teigė, kad absolventams trūksta kai kurių kompetencijų.

Anot 2 ekspertės, vertimo magistrantūros studijas baigusių absolventų žinių lygis yra geras, bet ne puikus. Universitetas, pasak jos, išugdo gerus specialistus – kalbininkus ir vertėjus, tačiau jiems stinga bendravimo bei kritinio mąstymo įgūdžių.

4 ekspertė teigė, kad bakalauro studijas baigę absolventai negali dirbti vertėjais, nes bakalauro studijų metu įgytų įgūdžių neužtenka, o magistrantūros studijų absolventai visaverčiais darbuotojais tampa tik po 4-6 mėnesių darbo praktikos.

Visos ekspertės pažymėjo, kad absolventams labiausiai trūksta praktinių įgūdžių, patirties darbo aplinkoje.

2 ekspertė teigė, kad vertimo studijos yra labiau į praktiką orientuotos studijos, dėl to į studijų programas turėtų būti įtraukta daugiau praktinių dalykų.

1 ekspertės nuomone, apskritai studentų pasirengimas pakankamai aukštas, tačiau šiek tiek trūksta praktinių įgūdžių. Dėl šios priežasties, pasak 3 ekspertės, kolegijų absolventai geriau pasirengę, turi daugiau su praktine veikla susijusių žinių, daugiau metodų taikymo įgūdžių ir jiems geriau sekasi dirbti su jaunesnio amžiaus mokiniais.

4 ekspertė pažymėjo, kad be praktinių įgūdžių bakalauro studijų absolventams labiausiai trūksta gilių anglų ir lietuvių kalbos žinių (struktūrų, stiliaus, gramatikos).

4.2.3. Dalykinių kompetencijų vertinimas

Interviu metu darbdavių buvo prašoma išreikšti savo nuomonę apie kiekvienos dalykinių kompetencijų sąrašo kompetencijos formuluotę, jos reikalingumą ir svarbumą anglų filologijos specialistui. Taip pat darbdavės buvo paprašytos įvertinti kiekybinio darbdavių tyrimo rezultatus, t.y. pakomentuoti dalykinės kompetencijos vietą sąrašė (svarbumą) bei jos paruošimo lygį.

35 lentelėje Eilės Nr. nurodo darbdavių kiekybiniame tyrime atliktą kompetencijų rangavimą pagal svarbą, Kompetencijos Nr. - pirminį, neišranguotą sąrašą.

35 lentelė. Dalykinių kompetencijų sąrašo vertinimas

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
1.	5.	Skaitymo gebėjimai: gebėjimas suprasti įvairius rašytinius šaltinius anglų kalba	Ši kompetencija labai svarbi ir pakankamai gerai išvystyta, kalbant apie anglų filologijos absolventus.	Kompetencija svarbi vertėjams ir ji turi ugdyti universitetas. Mano, kad išugdymo lygis yra geras, pakankamas ir jo užtenka darbui.	Įgūdis labai reikalingas. Mano, kad universitetas neturėtų ugdyti skaitymo gebėjimų. Universitetas gali išmokinti tik suprasti tekstą. Vertinant jaunu darbuotojų skaitymo, bendro informacijos gavimo žinios yra geros, ne tobulos, bet pakankamos. Siūlo performuluoti pavadinimą, kad būtų akcentas į žodį "įvairius", „skaitymo gebėjimus“ atsisakyti.	Ši kompetencija būtų svarbi dirbant ministerijose, o mokytojams svarbiau pavyzdžiui lanksčiai taikyti metodiką.
2.	6.	Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus	Ši kompetencija labai svarbi, ypač kalbėjimo, gebėjimas, ir pakankamai išvystyta. Jos teigimu, bendravimo, kalbėjimo, rašymo gebėjimai yra pagrindiniai mokant užsienio kalbos; klausymo gebėjimų pritaikymas mažesnis, todėl ir svarba mažesnė.	Labai svarbi ir žinių lygis yra pakankamas. Darbuotojai geba gramatiškai taisyklingai, tiek lietuviškai, tiek angliškai, bendrauti įvairiuose kultūriniuose kontekstuose. Tačiau trūksta terminų (teisės, ekonomikos) mokėjimo.	Labai reikalingas gebėjimas. Abejoja, ar tinkamą terminiją ir kalbos registrus gali duoti bakalauro studijos. Magistrantūros studijas baigę studentai turi toki gebėjimą, bet nepakankamą. Gramatika, stilius, rašymas, jos nuomone - rimta problema.	Svarbus gebėjimas. Vis dėlto mokytojui jis nėra vienas iš svarbiausių, tad taip aukštai kaip darbdaviai kiekybinėje apklausoje nevertintų.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
3.	3.	Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu valstybine kalba	Ekspertė šiai kompetencijai neteikia labai didelės svarbos, jos manymu svarbiau gerai valdyti užsienio kalbą. Ekspertė teigė, kad universitete įgyjamos valstybinės kalbos žinios pakankamos.	Kompetencija yra labai svarbi, žinias turi. Jauni darbuotojai geba bendrauti žodžiu ir raštu kvalifikuotai, tvarkingai.	Absolventai bendrauti moka, bet su valstybine kalba yra problemų, daro daug klaidų. Siūlo pirmame kurse daug daugiau skirti laiko valstybinei kalbai. Mano, kad universitetas to išugdo nepakankamai.	Būtų galima sutikti, kad kompetencija svarbi norint paaiškinti moksleiviams anglų kalbos žodžius, tinkamai juos išversti. Vis dėlto šiam gebėjimui neskirtų trečios pagal svarbumą vietos sąraše. Tuo tarpu valstybinėje institucijoje ši kompetencija galėtų būti viena iš svarbiausių.
4.	7.	Rašymo gebėjimai: gebėjimas kurti įvairių tipų tekstus anglų kalba	Labai svarbus ir pakankamai gerai išvystytas. Tačiau ekspertė nesutinka su kiekybinės apklausos rezultatais – šios kompetencijos lygmens įvertinimu. Ji mano, kad universitetai pakankamai daug dėmesio skiria šios kompetencijos ugdymui.	Nelabai svarbus gebėjimas. Vertėjui nereikia kurti tekstus, o tik perteikti kita kalba. Todėl negalėjo pasakyti ar absolventai turi šį gebėjimą.	Ekspertė pritaria, kad vertėjui tai labai svarbūs gebėjimai. Absolventas šias žinias turi, bet nepakankamas.	Švietimo įstaigoje gebėjimas neturėtų tokio aukšto įvertinimo, bet valstybinėje institucijoje ar privačiame sektoriuje toks svarbumo vertinimas būtų teisingas.
5.	13.	Gebėjimas įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	Ekspertė šiai kompetencijai neteikia didelės svarbos, mano, kad išugdymo lygis pakankamas.	Kompetencija labai svarbi, ir absolventai bendrus tekstus verčia labai gerai, trūksta terminijos.	Labai svarbus pagrindinis gebėjimas. Versti gali tik absolventai baigę magistrantūros studijas. Žinių lygis yra įvairus - labai geras ir prastas.	Dirbantiems privačioje institucijoje ar vertimų biure ši kompetencija būtų dar svarbesnė, nes neteisingai išverstas dokumentas gali būti labai reikšmingas. Vertinant bendrą absolventų paruošimą universitetuose ekspertė teigė, jog šiai kompetencijai reikėtų skirti daugiau dėmesio.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
6.	14.	Gebėjimas raštu ir žodžiu pateikti informaciją (pvz. santrauką, pagrindines idėjas ir t.t.)	Darbdaviams šis gebėjimas nėra svarbiausias kriterijus priimant į darbą. Ji neteikia jam didelės svarbos, mano, kad jis pakankamai išvystytas.	Svarbi, svarbu mokėti daryti santraukas, tačiau kai kuriems sunkoka sutraukti, jie labiau geba perpasakoti tiksliai, išrinkti idėjas, išanalizuoti tekstą yra sunkiau. Lygis vidutiniškas. Mano, kad darbas labiau padeda šį gebėjimą išugdyti.	Labai svarbus bakalauro lygio gebėjimas. Universitete pavysta šį gebėjimą išugdyti ne visiems studentams.	Kompetencija anglų filologui yra svarbi.
7.	12.	Kitos angliškai parašytos literatūros ir kitų angliškai kalbančių kultūrų išmanymas (amerikiečių, kanadiečių, airių ir kt.)	Tai labai svarbi kompetencija, bet ne pati svarbiausia priimant į darbą, nes ją galima išsiugdyti dirbant. Ekspertė teigė, kad studentai šiuo aspektu pakankamai gerai paruošiami, tačiau galima būtų šiek tiek daugiau tam skirti dėmesio studijų metu.	Svarbi kompetencija, studentai turi pakankamai gerą kitų kultūrų išmanymą. Siūlo perkelti kompetenciją į žemesnę poziciją.	Vertėjui kompetencija yra svarbi. Žinių lygis yra pakankamas. Mano, kad reikia į studijų programas įtraukti dalyką "britų kultūrą".	Ekspertė nesutiktų su darbdavių kiekybinio tyrimo rezultatu ir neskirtų šiai kompetencijai tokios aukštos septintosios vietos sąrašė.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
8.	8.	Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną	Gebėjimas vartoti dalykinę kalbą mažai pritaikomas ir nebūtų svarbus darbdaviui, nebent specifinėse, specializuotose pamokose.	Labai svarbus. Mano, kad absolventai nelabai turi tokių žinių, šį gebėjimą turi išsiugdyti dirbdami. Universitetas gali pabandyti išugdyti, pradėti mokyti, bet praktika labiau išugdo.	Apibrėžti ir paaiškinti anglų struktūrą bakalauro studentai nemoka. Jos teigimų, šių gebėjimų vertėjui nereikia.	Ekspertei buvo neaišku, ką reiškia „gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą“. Pasak jos, filologui svarbu suprasti kalbos struktūrą, bet neaišku kiek būtina ją paaiškinti kitiems ar apibrėžti. Jam taip pat svarbu žinoti anglų kalbos terminiją, tačiau gilinamasis į tam tikrą sritį (pvz. teisę ar verslą) turėtų įvykti magistrantūros studijų metu. Kita vertus, specializacija atsiranda tada, kai studentas pradeda dirbti.
9.	15.	Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą	Mokytojo darbe ši kompetencija nelabai svarbi ir pakankamai išvystyta. Anot ekspertės, jos, absolventai darbo praktikoje mažai su tuo susiduria.	Labai svarbi, absolventai ateina turėdami labai geras žinias, trūksta tik terminijos.	Tai yra pagrindinis gebėjimas vertėjui, kuris įgyjamas tik magistrantūros studijose. Žinių lygis yra ir labai geras, būna ir vidutiniškas.	Labai svarbus sinchroninio teksto vertėjams. Pedagogui šis gebėjimas nėra toks svarbus, nes mokyklos tekstai yra primityvūs net gimnazijos lygmenyje. Sinchroninio vertimo turėtų mokinti magistrantūroje.
10.	16.	Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus	Svarbus gebėjimas mokytojo praktikoje, bet galima neskirti kaip atskiros kompetencijos, o jungti prie rašymo, įvairių tekstų kūrimo kompetencijos. Universitetas paruošia pakankamai, kartu su rašymo gebėjimais.	Gebėjimas yra svarbus, tačiau pažymi, kad universitetas nemoko vertėjų to daryti. Anglų kalbos specialistams šis gebėjimas yra labai svarbus, bet vertėjui nelabai, todėl siūlo perkelti į žemesnę poziciją.	Studijų programoje dalykas ugdantis šį gebėjimą turėtų atsirasti. Mano, kad absolventai tokių žinių turi.	Gebėjimas yra svarbus, nes įvairiose institucijose dirbantis filologas turi redaguoti, taisyti ir dirbti su tekštais.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
11.	1.	Pagrindinių kalbos struktūros aspektų lingvistinių sąvokų, kalbotyros kryptių ir metodologijų žinojimas	Tai nesvarbi, praktiškai nepritaikoma kompetencija.	Kompetencija yra nesvarbi ir nenaudojama.	Tai bakalauro lygio gebėjimas. Vertėjui bakalauro lygio žinių užtenka.	Žinoti pagrindines kalbos struktūras ir aspektus lingvistui yra labai svarbu, tačiau pasak jos, šioje kompetencijos formuluotėje minimi gebėjimai persipynę – kompetencijos pradžia panaši į kompetenciją Nr. 8 (<i>Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną</i>).
12.	18.	Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)	Tai labai svarbus gebėjimas, nulemiantis darbo sėkmę. Šios kompetencijos išvystymo lygis nepakankamas, bet ne žinių, o praktinių įgūdžių požiūriu. Ji teigė, kad absolventams labai stinga gebėjimo pritaikyti teorines žinias.	Gebėjimas yra nesvarbus ir nenaudojamas.	Nekomentavo.	Mokytojui, kaip darbuotojui, šis gebėjimas yra vienas iš pagrindinių, tačiau kitų sričių specialistams jis nėra labai svarbus. Jeigu studentas nesimoko VPU, šiai kompetencijai daug dėmesio skirti nereikėtų. Kaip švietimo įstaigos vadovė keltų šią kompetenciją bent į ketvirtąją sąrašo vietą. Pirmąsias keturias sąrašo kompetencijas ekspertė išdėstytų taip: skaityti, suprasti, bendrauti, rašyti.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
13.	19.	Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą	Formuluotė nėra neaiški. Ji teigė, kad galima būtų ją sujungti su kompetencija Nr. 18 (<i>Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)</i>). Ekspertė sutiktų, kad šis gebėjimas nėra pakankamai išugdomas.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Nekomentavo.	Sutinkama su darbdavių apklausos vertinimu. Galima sujungti su Nr. 18 (<i>Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį)</i>), jos formuluotės pabaigą pakeičiant į „atsižvelgiant į kontekstą“ (<i>Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į kontekstą)</i>)“.
14.	20.	Gebėjimas vertinti mokinių įgytas komunikacines kalbines kompetencijas ir padarytą pažangą.	Labai svarbus gebėjimas, o absolventams labai trūksta tiek praktinių įgūdžių, tiek teorinių žinių. Ji teigė, kad įgyti šį gebėjimą įmanoma tik praktikuojantis, bet reiktų daug daugiau dėmesio skirti universitetuose. Siūloma ugdyti šią kompetenciją universitetui bendradarbiaujant su mokyklomis, duodant studentams praktines užduotis įvertinti moksleivių darbus.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Nekomentavo.	Gebėjimas dažnai taikomas švietimo srityje, tad pedagogui yra labai svarbi. Studentams šios kompetencijos labai trūksta, tačiau ji įgyjama tik su patirtimi ir studijų metu to gali išmokti nebent praktikos metu.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
15.	4.	Kultūrinių ypatumų, susijusių su kalbomis, religija ir socialiniu ekonominiu kontekstu, supratimas.	Kompetencija pedagogams nebūtina, todėl jos išvystymo lygmens ji negali pakomentuoti.	Svarbi ir kompetencijos vieta sąraše yra tinkama. Mano, kad absolventai gerai išmano religinius ir kt. kt. ypatumus. Teorines žinias turi ir pritaiko.	Labai svarbu. Ekspertė siūlo sujungti, performuluoti šias dvi kompetencijas, nes negalima atskirti religijos nuo kultūros.	Svarbus gebėjimas. Pasak ekspertės, galbūt Europos kontekste ji yra svarbesnė, nei Lietuvos kontekste. Taip pat ekspertei buvo neaiški kompetencijos formuluotė – ar kalbama apie mokinių kultūrinius skirtumus, ar apie anglakalbių šalių kultūros išmanymą apskritai. Jei dirbi Lietuvos mokykloje, tai neatrodo labai svarbu, bet dirbant kurioje nors kitoje Europos Sąjungos šalies mokykloje, kur klasėje sėdi žydai, musulmonai vienoje klasėje, tai kalbant apie kultūrinius dalykus reikia būti labai atsargiu, kad ko nors neįžeisti.
16.	17.	Gebėjimas taikyti žinias apie konceptualiąsias švietimo sistemos nuostatas, bendrosiose programose keliamus užsienio kalbų mokymo tikslus bei principus, švietimą reglamentuojančius dokumentus.	Svarbus gebėjimas, tai vienas iš vertinimo kriterijų stebint jaunų specialistų pamokas. Pasak ekspertės, pirmas dalykas, ką absolventai turi padaryti pradėdami dirbti – susipažinti su bendrosiomis programomis, tačiau nebūtina jas išmanyti labai gerai.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Nekomentavo.	Dirbant mokykloje ši kompetencija yra labai svarbi. Baigęs bakalauro studijas studentas turi žinoti kokie yra užsienio kalbų mokymo principai ir koks dokumentas juos reglamentuoja, kad galėtų pasitikslinti ką reikia mokyti ir kaip reikia mokytis. Pasak jos, šių dalykų galėtų mokytis visi anglų filologiją studijuojantys studentai, nes mokytojo profesija yra gana dažna tarp anglų filologiją pabaigusiujų.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
17.	9.	Gebėjimas suvokti anglų ir valstybinės kalbų struktūrų skirtumus.	Ekspertė sutinka su darbdavių apklausos rezultatais – šios kompetencijos svarbos vertinimu. Ji mano, kad jaunam specialistui reiktų turėti supratimą apie anglų ir valstybinės kalbos struktūrų skirtumus, bet daugiau vystyti šio gebėjimo nereikia. Ekspertė nemano, kad šio gebėjimo išvystymo lygmuo per žemas.	Gebėjimas labai svarbus, bet kurio universiteto absolventų gramatinių skirtumų suvokimas - labai geras.	Labai svarbus bakalauro lygio gebėjimas. Mano, kad studijų programoje turi būti toks dalykas. Žinių lygis nepakankamas.	Kompetencija reikalinga verčiant, todėl sujungtų su Nr. 9 (<i>Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą</i>) arba su Nr. 8 (<i>Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną</i>), nes vėl minima kalbos struktūra. Čia praktiškai tas pats pasakyta kitais žodžiais.
18.	11.	Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos kryptių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą.	Nelabai svarbus gebėjimas, jauniems specialistams minimaliai reikia žinoti, bet tiesioginio pritaikymo nėra, plačiai literatūros išmanyti nebūtina.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Tai yra aukščiausio lygio kultūros tyrinėtojo gebėjimas. Nėra svarbiausias gebėjimas vertėjui. Tinka magistrams literatams.	Ekspertei buvo neaišku apie kokias institucijos kalbama. Pasak jos, anglų filologui yra svarbu suprasti anglų literatūros aspektus ir veiksnius lėmusius kultūros raidą, nors kai kuriems darbdaviams tai gali atrodyti nereikšminga. Ši kompetencija gali padėti tam tikrame darbe.
19.	23.	Gebėjimas pristatyti tyrimų rezultatus raštu ir žodžiu.	Ekspertės manymu, tai nebūtina kompetencija.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Nekomentavo.	Tyrimus daro magistras, tad tai turėtų būti svarbu magistrantūros studijų programoje.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
20.	2.	Literatūros kūrinų struktūros, literatūros teorijos sąvokų, žanrų ir svarbiausių literatūros krypčių išmanymas.	Ekspertės manymu, tai nebūtina kompetencija. Jos nuomone, jauniems specialistams reiktų minimaliai žinoti sąvokas, žanrus, bet plačių žinių nebūtina turėti.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Nekomentavo.	Ekspertei buvo neaišku kas yra „ <i>kūrinio struktūra</i> “. Jeigu turima omenyje tik įžanga, dėstymas ir pabaiga, tai to atskirai kompetencijoje minėti neverta. Ekspertės nuomone, ši kompetencija panaši į Nr. 11 (<i>Gebėjimas suprasti anglų literatūros ir jos krypčių aspektus ir veiksnius, lėmusius anglų kultūros ir institucijų raidą</i>).
21.	10.	Gebėjimas suprasti ir paaiškinti pagrindinius anglų kalbos kilmės ir jos vystymąsi formavusių istorinių įvykių aspektus.	Nebūtinas gebėjimas.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Labai svarbus gebėjimas. Kalbos istorijos dalykas turi būti bakalauro studijų dalykas. Žinių lygis yra pakankamas.	Anglų filologui svarbu žinoti kalbos kilmę. Tai turėtų būti bakalauro studijų programoje. Darbdaviams šis gebėjimas galbūt neatrodo labai reikalinga, tačiau jis svarbus pačiam specialistui. Jis reikalingas ir mokant kitus – jei nesugebėsi vaikui paaiškinti kodėl ir kaip atsirado tam tikri kalbos aspektai, jam nebus motyvacijos mokintis.
22.	22.	Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus.	Nebūtinas gebėjimas dirbant mokytoju. Ji sutinka su darbdavių apklausos rezultatais – šio gebėjimo svarbos vertinimu.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Nekomentavo.	Gebėjimas anglų filologijos bakalaurams nėra reikalinga. Formuluoatų kitaip: „ <i>Gebėjimas taikyti tyrimo metodologiją</i> “. Pasak jos, taikome arba žinias, arba metodus.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
23.	21.	Gebėjimas savarankiškai atlikti teorinius ir empirinius mokslinius tyrimus.	Ekspertės manymu ši kompetencija nebūtina dirbant mokytoju, ji išsivysto su darbo patirtimi.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Nekomentavo.	Ekspertė sujungtų šį gebėjimą su Nr. 22 (<i>Gebėjimas taikyti žinias apie filologinių tyrimų metodus</i>). Pasak jos, jei gali apskritai atlikti tyrimus, tai gebi juos atlikti savarankiškai ir taikyti žinomus metodus.
Darbdavių kiekybiniame tyrime pasiūlytos papildomos dalykinės kompetencijos						
Pasiūlytos papildomos dalykinės kompetencijos			1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
-	Dalykinių tekstų vertimas	Kompetencija nebūtina iškart pradėjus dirbti, gali vystytis su darbo praktika.	Pastaba visam papildomų kompetencijų sąrašui: žemiau pateikti respondentų įvardinti dalykiniai gebėjimai ir įgūdžiai „persipina“ su pagrindiniu sąrašu.	Labai svarbi. Žinių lygis nėra pakankamai. Mano, kad absolventai turėtų mokėti versti kuo platesnį spektrą tekstų. VU turi ekonomikos ir teisės dalykus, jie suteikia pakankamai žinių.	Kartojasi su jau minėtomis, pavyzdžiui su Nr. 15 (<i>Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą</i>).	
-	Darbas su specialiomis vertimo programomis, pvz., TRADOS ir WordFast	Nebūtina kompetencija iškart pradėjus dirbti, gali vystytis su darbo praktika.	Mano, kad absolventai šių gebėjimų išmoksta ne universitete, o per patirtį, darbe. Universitetas suteikia tik teorinių žinių, bet praktikos nesuteikia. Universitetas rengiant vertėjus turėtų mokyti dirbti su plačiai naudojamomis programomis.	Gebėjimas nėra svarbus. Gebėjimas yra labai svarbus tiems, kas dirba su Europos dokumentais. VU šių dalykų moko, studentai gerai žino.	Ekspertė negalėjo pakomentuoti šios kompetencijos, nes su šiomis programomis nėra susipažinus.	

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
-		Pedagoginiai gebėjimai	Ekspertė pritarė, kad šie gebėjimai nepakankamai išvystyti.	Gebėjimas nereikalinga vertėjui, bet mokytojui labai svarbi.	Nekomentavo.	Ekspertei nebuvo aiški formuluotė. Pedagoginiai gebėjimai yra per platus apibūdinimas, nes apima ir metodų taikymą ir bendravimą.
-		Gebėjimas dirbti su mokiniais	Ekspertė pritarė, kad šie gebėjimai nepakankamai išvystyti.	Nekomentavo.	Nekomentavo.	Gebėjimas yra panašus į prieš tai buvusią, nes gebėjimas dirbti su mokiniais ir yra pedagoginiai gebėjimai. Tačiau toks apibūdinimas yra per platus.
-		Gebėjimas rasti užsienio partnerius ir sugebėti su jais palaikyti glaudžius dalykinius santykius	Šie gebėjimai nebūtinai iškart pradėjus dirbti, jie gali vystytis su darbo praktika.	Nekomentavo.	Nekomentavo.	Tai yra vadybinis gebėjimas, kuris filologams nereikalingas.
-		Informacinis raštingumas, teisinės žinios	Gebėjimai jaunam specialistui nebūtinai.	Nekomentavo.	Informacinis raštingumas ir teisinės žinios negali būti sujungti į vieną kompetenciją.	Ši kompetencija su dalykiniais filologo gebėjimais neturi nieko bendra.
-		Kalbėjimo anglų kalba retorika	Nekomentavo.	Nekomentavo.	Svarbu vertėjui žodžiu.	Kompetencija kartojasi su Nr. 6 (<i>Klausymo ir kalbėjimo gebėjimai: gebėjimas gramatiškai taisyklingai ir veiksmingai bendrauti įvairiuose kultūriniuose ir profesiniuose kontekstuose, pasitelkiant tinkamą terminiją ir parenkant tinkamus kalbos registrus</i>).

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
-		Mokėjimas dirbti su suaugusiais atsižvelgiant į jų statusą darbe ir visuomenėje	Nekomentavo.	Ekspertės nuomone, gebėjimas yra labai svarbus.	Ekspertės manymu, gebėjimas yra svarbus, bet tai yra kultūriniai dalykai.	Pasak ekspertės, ši kompetencija kartojasi su kompetencija Nr. 19 (<i>Gebėjimas lanksčiai taikyti žinias apie anglų kalbos mokymosi principus, kryptis, metodus ir konkrečias jų taikymo galimybes, įvertinant mokymosi kontekstą</i>).
-		Mokėjimas ruošti prezentacijas, verslo anglų kalbos išmanymas	Nekomentavo.	Nesvarbus ir nenaudojamas vertimo srityje.	Nekomentavo.	Gebėjimas ruošti prezentacijas yra visiems svarbus gebėjimas ir to turėtų išmokinti aukštoji mokykla. Vis dėlto tai yra bendroji, o ne dalykinė kompetencija. Ekspertė jau minėjo, jog specifinės anglų kalbos terminijos turėtų būti mokoma magistrantūros pakopoje.
-		Praktiniai kalbos vartojimo įgūdžiai, psichologiniai įgūdžiai bendraujant su mokiniais, mokinių pasiekimų vertinimo sistemos, vertimo įgūdžiai	Labai reikalinga, bet nesutiktų, kad silpnai išvystyti, psichologiniai – silpnai išvystyti.	Nekomentavo.	Nekomentavo.	Visos šios kompetencijos jau buvo minėtos dalykinių kompetencijų sąrašė.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
-		Kelių užsienio kalbų žinojimas bei komunikabilumas	Šios kompetencijos nebūtinės, nėra daug tokių specialistų.	Labai svarbi, bet ji panaši į gebėjimus iš pagrindinio sąrašo.	Kompetencijos negali būti sujungtos. Kelių užsienio kalbų žinojimas yra labai svarbus. Absolventai turėtų žinoti bet tris kalbas. Siūlo gebėjimą įdėti į pagrindinį kompetencijų sąrašą pakeitus formuluotę.	Ekspertės sutiko, jog būtų gerai, jei aukštosios mokyklos ruošėtų keleto kalbų specialistus. Pasak jos, komunikabilumas yra ne gebėjimas, o asmeninė savybė, kuri reikalinga visiems specialistams.
-		Užsienio ir gimtosios, t.y. lietuvių kalbos pojūtis ir gebėjimas išversti tekstą taip, kad jis ne tik teisingai perteiktų informaciją, bet ir būtų sudaromas verčiamos kalbos nepriekaištingos leksikos bei stiliaus tekstas.	Šie gebėjimai svarbūs.	Ekspertės manymu, gebėjimas labai svarbus, bet jis panašius į gebėjimus iš pagrindinio sąrašo.	Nekomentavo.	Kartojasi su kompetencija Nr. 15 (<i>Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą</i>).
-		Vertimas, redagavimas, projektų valdymas, bendravimas su klientais valstybine ir anglų bei rusų kalbomis	Nekomentavo.	Nekomentavo.	Šių kompetencijų negalima sujungti.	Pirmoji kompetencija kartojasi su kompetencija Nr. 15 (<i>Gebėjimas versti žodžiu įvairių tipų tekstus iš anglų į valstybinę kalbą ir iš valstybinės į anglų kalbą</i>), o antroji – su Nr. 16 (<i>Gebėjimas redaguoti įvairių tipų anglų kalba parašytus tekstus</i>). Projektų valdymas yra ne filologo sritis, o su verslu susiję dalykai studijų programose galėtų būti pasirenkami.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
-		Darbas su terminologija (terminų paieška, žodynėlio kaupimas)	Nekomentavo.	Kompetencija labai svarbi, bet ji panaši į gebėjimus iš pagrindinio sąrašo.	Kompetencija labai svarbi. Bakalaurų – žinių lygis – blogas, magistrų – geras. Šią kompetenciją galima įdėti į dalykinių kompetencijų lentelę.	Kartojasi su Nr. 8 (<i>Gebėjimas apibrėžti ir paaiškinti anglų kalbos struktūrą, vartoti bendrosios ir dalykinės (teisės, ekonomikos, verslo ir kt.) anglų kalbos registrus atitinkančią terminiją ir žodyną</i>).
-		Akcinių bendrovių įstatymų, terminų žinojimas lietuvių ir anglų kalbomis	Nekomentavo.	Kompetencija labai svarbi tiems, kas dirba atitinkamose srityse.	Visų įstatymų žinojimas yra svarbus. Svarbu yra mokėti rasti informaciją, įstatymą. Ekspertė siūlo performuluoti <i>"mokėjimas rasti ir procesuoti informaciją"</i> . VU mokina rasti informaciją, magistrų žinių lygis geras. Bakalauro lygyje nepakanka. Gebėjimas turėtų būti pagrindinėje lentelėje.	Ekspertės nuomone, tokios žinios yra ne filologo sritis.

4.2.4. Bendrųjų kompetencijų vertinimas

Interviu metu darbdavių taip pat buvo prašoma išreikšti savo nuomonę apie kiekvienos bendrųjų kompetencijų sąrašo kompetencijos formuluotę, jos reikalingumą ir svarbumą anglų filologijos specialisto darbinėje veikloje. Taip pat darbdavės buvo paprašytos įvertinti kiekybinio darbdavių tyrimo rezultatus, t.y. pakomentuoti bendrosios kompetencijos vietą sąrašė (svarbumą) bei jos paruošimo lygį.

36 lentelėje Eilės Nr. nurodo darbdavių kiekybiniame tyrime atliktą kompetencijų rangavimą pagal svarbą, Kompetencijos Nr. - pirminį, neišranguotą sąrašą.

36 lentelė. Bendrųjų kompetencijų sąrašo vertinimas

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
1.	4.	Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas	Labai svarbus ir būtinas.	Labai svarbi, jos lygis yra labai geras, absolventai dalykinių žinių turi labai daug, teorinių žinių turi gerų. Mano, kad kompetencija turėtų būti ugdoma universitete.	Svarbi, vertėjas negauna vertimo įgūdžių bakalauro studijose.	Ekspertė mano, kad tai yra pati svarbiausia kompetencija.
2.	27.	Gebėjimas įvertinti ir palaikyti darbo kokybę (dėmesys kokybei)	Gebėjimas labai svarbus.	Labai svarbus ir universitetas turi skirti tam labai daug dėmesio. Atėję dirbti absolventai kokybiškai atlieka darbus, kuriuos išmano.	Gebėjimas labai svarbus. Mano, kad gebėjimą išugdyti turėtų mokykla, paskui universitetas.	Gebėjimą reikėtų kitaip formuluoti – „ <i>Gebėjimas dirbti kokybiškai ir įsivertinti</i> “, nes kitu atveju neaišku ar kalbama apie savęs ar apie kitų įvertinimą.
3.	14.	Gebėjimas spręsti problemas	Ekspertės nuomone, šis gebėjimas labai svarbus, bet labiausiai priklauso nuo patirties. Jos nuomone, aukštosiose mokyklose būtų įmanoma suteikti daugiau teorinių žinių, jų trūksta, bet gerai mokėti spręsti problemas įmanoma tik turint praktikos	Labai svarbus, bet ne visi turi šį gebėjimą. Mano, kad universitetas nemoko, kaip spręsti problemas. Siūlo sukonkretinti pavadinimą " <i>Gebėti spręsti darbe išylančias problemas ar su profesija susijusias išylančias problemas</i> ". Iš pavadinimo neaišku, kokios problemos.	Nemano, kad universitetas gali išmokyti šio įgūdžio. Siūlo šį gebėjimą išbrauti iš sąrašo.	Labai svarbus.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
4.	28.	Atkaklumas ir ryžtingumas vykdant pavestas užduotis ir prisiimtus įsipareigojimus	Labai svarbi, bet priklauso nuo asmeninių savybių.	Ekspertės teigimu, kompetencija svarbi. Mano, kad universitetas to nemoko. Universitetas nelabai gali išugdyti šį gebėjimą. Kompetencijos lygmuo priklauso nuo asmenybės. Siūlo kompetenciją perkelti į žemesnę poziciją.	Kompetencija yra reikalinga, bet universitetas neturėtų mokyti. Sąrašė nėra reikalinga.	Atkaklumas ir ryžtingumas yra asmeninės savybės.
5.	3.	Gebėjimas bendrauti užsienio kalba	Labai svarbus	Labai svarbus ir absolventai bendrauti bendromis temomis sugeba labai gerai. Sunkumai kyla dalykinėse srityse.	Gebėjimas yra nelogiškas. Siūlo išbraukti iš sąrašo.	Pasak ekspertės, tai „akivaizdus“ gebėjimas anglų filologijos absolventui.
6.	17.	Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai	Labai svarbus įgūdžiai, nepakankamai išvystyti, tačiau jie priklauso labiau nuo praktinės veiklos.	Labai svarbūs įgūdžiai. Mano, kad universitetas gali pabandyti mokyti profesinio bendravimo, bet tarpasmeninio bendravimo negali pakeisti. Teigia, kad ne universiteto užduotis yra ugdyti tarpasmeninį bendravimą. Siūlo gebėjimą perkelti į 5 sąrašo vietą.	Įgūdis labai svarbus. Universitete turėtų būti ugdomi šie įgūdžiai per dėstytojo santykį su studentu.	Ekspertė teigė, jog universitete per vėlu mokinti bendrauti, to turi išmokinti vidurinė mokykla.
7.	15.	Gebėjimas priimti sprendimus	Gebėjimas labai svarbus, bet priklauso nuo patirties.	Svarbi, siūlo sujungti su Nr. 14 (<i>Gebėjimas spręsti problemas</i>). Siūlo pavadinimą: Gebėjimas spręsti problemas ir priimti sprendimus.	Ekspertės teigimu gebėjimas yra reikalingas, bet tai yra vadybinis gebėjimas, o ne kalbininko, todėl sąrašė yra nereikalingas. Mano, kad į studijų programą būtų gerai įtraukti dalyką, kuriuo metu mokytų priimti sprendimus.	Reikėtų sujungti su Nr. 14 (<i>Gebėjimas spręsti problemas</i>), nes problemas galima spręsti tik priimant sprendimus.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
8.	5.	Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba	Gebėjimas svarbus.	Pritaria, gebėjimas labai svarbus ir absolventai geba bendrauti taisyklingai.	Ekspertės nuomone, gebėjimas yra nelogiškas. Siūlo išbraukti iš sąrašo.	Gebėjimas yra svarbus.
9.	22.	Gebėjimas dirbti savarankiškai	Jauniems specialistams trūksta šių gebėjimų, aukštosiose mokyklose reikėtų labiau vystyti šią kompetenciją.	Geba, nes vertėjai dirba labiau pavieniui. Universitetas neturi mokyti savarankiškumo, tai turi būti išugdyta anksčiau.	Ugdyti šį gebėjimą neturėtų universitetas. Siūlo išbraukti iš sąrašo.	Ekspertė abejojo, ar universitetas to išmokins, jei mokinys to neišmokęs. Visgi savarankiškumo ugdymas turi išlikti ir universitete.
10.	7.	Informacinių ir komunikacijos technologijų naudojimo įgūdžiai	Šie įgūdžiai labai svarbūs, absolventams įgūdžių netrūksta.	Labai svarbūs, absolventai turi. Mano, kad universitetas gali padėti išugdyti šiuos įgūdžius, tačiau universitete laikomasi nuomonės, kad nėra prasmės juos ugdyti.	Įgūdžiai yra svarbūs. Absolventų žinių lygis yra geras. Mano, kad įgūdžiai turėtų būti ugdomi universitete.	Ekspertė teigė, jog universitetas tai turi ugdyti.
11.	12.	Gebėjimas prisitaikyti prie naujų situacijų	Gebėjimas svarbus, taip pat svarbu gebėti greitai prisitaikyti prie naujų situacijų. Tačiau ekspertė teigė nežinanti, kaip galima būtų ugdyti šį gebėjimą aukštosiose mokyklose.	Gebėjimas labai svarbus, universitetas moko ir turi mokyti. Gebėjimo lygmuo yra labai geras.	Tai yra asmenybiniai dalykai ir jie svarbūs.	Gebėjimas yra labai svarbi.
12.	11.	Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje	Gebėjimas yra labai svarbus ir sąraše turėtų būti aukščiau, nes svarbesnis už pvz. kompetenciją Nr. 5 (<i>Gebėjimas bendrauti žodžiu ir raštu gimtąja kalba</i>)	Labai svarbus, universitete turėtų būti skatinama tobulėti.	Gebėjimas yra svarbus ir žinių lygis yra pakankamas.	Šis gebėjimas yra panašus į Nr. 4 (<i>Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas</i>). Jei žmogus supranta savo profesiją, tai jis ir pritaikys tai, ką žino.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
13.	13.	Gebėjimas kurti naujas idėjas (kūrybiškumas)	Šis gebėjimas svarbus, bet priklauso nuo asmens savybių ir praktinės patirties.	Svarbus. Pažymi, kad svarbiau ne kurti tekstus, o pakartoti. Bet pvz., sprendžiant problemas, kūrybiškumas gal ir svarbus. Universitetas turėtų mokyti.	Gebėjimas svarbus ir labai reikalingas kalbininkui ir vertėjui. Žinių lygis ne vienodas. Turėtų būti "kūrybingumas".	Kūrybiškumas yra asmeninė savybė, bet universitetas turėtų skatinti kūrybiškumą, jį ugdyti.
14.	11.	Kritinio ir savikritinio mąstymo gebėjimas	Šis gebėjimas svarbus, bet ne svarbiausias.	Gebėjimas yra svarbus vertinant savo paties darbą ir universitetas turėtų ugdyti. Mano, kad absolventai per daug savikritiški. Galbūt reikėtų atskirti kritinį mąstymą nuo savikritiškumo, nes du skirtingi dalykai. Kritinį mąstymą galima sujungti su Nr. 14 (<i>Gebėjimas spręsti problemas</i>).	Labai svarbus informacijos procesavimui. Lygis nėra pakankamai geras. Universitetas turėtų daugiau ugdyti.	Universitetas turėtų šią savybę ugdyti.
15.	3.	Gebėjimas organizuoti ir planuoti	Gebėjimas yra labai svarbus, turėtų būti sąrašė aukščiau, kartu su kompetencija Nr.2 (<i>Gebėjimas žinias pritaikyti praktikoje</i>). Jos nuomone, aukštosiose mokyklose labai trūksta šios kompetencijos ugdymo.	Svarbus, ne visi tai moka. Universitetas turėtų duoti gebėjimo pagrindus. Gebėjimo lygis yra vidutinis, prastesnis nei geras.	Ekspertės teigimu, gebėjimas labai svarbus. Žinių lygis - neblogas, pakankamas.	Svarbu. Studentams šių gebėjimų trūksta.
16.	9.	Gebėjimas mokytis	Kompetencija svarbi, ją galima sujungti su Nr. 22 (<i>Gebėjimas dirbti savarankiškai</i>).	Labai svarbus, lygmuo yra geras, universitetas turi mokyti ir moko.	Gebėjimas labai svarbus. Universitetas turėtų prisidėti prie šio gebėjimo ugdymo.	Ekspertė teigė, jog labai svarbu žinoti, kad „tai, ko išmokai, niekada nepatenka“.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
17.	16.	Gebėjimas dirbti grupėje	Svarbus ir ateityje jo svarba išaugs. Ekspertė mano, kad jauniems specialistams šiek tiek trūksta šių gebėjimų, bet jie priklauso nuo asmens savybių.	Svarbus vertėjams žodžiu, ir tai darbuotojai geba. Pritaria, kad to turėtų mokytis universitete.	Gebėjimas svarbus. Žinių lygis yra neblogas.	Labai svarbus, tačiau jis įeina į Nr. 17 sudėtį (<i>Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai</i>). Pasak ekspertės, universitetas galėtų to mokinti skirstydamas studentus į darbo grupes.
18.	26.	Gebėjimas veikti etiškai (etiniai išsipareigojimai)	Gebėjimas svarbus, tačiau ekspertė teigė negalinti pakomentuoti jo išvystymo lygmens.	Labai svarbus, universitete išugdoma labai gerai.	Tai etiniai dalykai ir jie yra svarbūs. Universitetas turėtų jų mokytis. Lygis yra neblogas.	Ekspertei nebuvo aišku kas turima omenyje. Pasak jos, tai yra nesvarbus gebėjimas a ir nėra tikslo apie tai kalbėti su studentais. Ši gebėjimą reikėtų jungti su Nr.4 (<i>Dalykinės srities žinios ir savo profesijos supratimas</i>). Pasak ekspertės, jei žinai kaip bendrauti ir bendradarbiauti, visi etiniai dalykai išryškėja.
19.	19.	Gebėjimas bendrauti su žmonėmis, kurie nėra darbuotojo profesinės srities ekspertai	Gebėjimas nelabai svarbus, sąraše turėtų būti žemiau, galima būtų prijungti prie bendravimo įgūdžių.	Gebėjimas labai svarbus, lygis pakankamas.	Ekspertės teigimu, gebėjimas reikalingas, tačiau iš sąrašo siūlo išbraukti.	Kartojasi su Nr. 17 (<i>Tarpasmeniniai ir bendravimo įgūdžiai</i>). Suformavus gerus bendravimo įgūdžius, žmogus galės juos taikyti ir konkrečioje situacijoje.
20.	1.	Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją	Gebėjimas nelabai svarbus, sąraše jis yra tinkamoje vietoje.	Labai svarbus, labiau priklauso nuo praktikos, universitetas turėtų mokytis nuo bakalauro studijų. Gebėjimo lygis - vidutinis.	Gebėjimas labai reikalingas. Lygmuo - pakankamas.	Reikalingas gebėjimas.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
21.	8.	Gebėjimas atlikti mokslinius tyrimus	Gebėjimas nesvarbus, sąraše turėtų būti žemiau.	Gebėjimas nesvarbus vertėjams.	Nekomentavo.	Gebėjimo svarba priklauso nuo vietos, kurioje dirbi. Vis dėlto, kai studijų metu yra atliekami tyrimai, taigi jam reikia mokėti tai daryti, todėl reikia šį gebėjimą ugdyti.
22.	18.	Gebėjimas motyvuoti žmonės siekti bendrų tikslų	Gebėjimas yra nelabai svarbus, sąraše jis yra tinkamoje vietoje.	Gebėjimas nesvarbus vertėjams.	Gebėjimas yra nereikalingas.	Šį gebėjimą suformuoja užimamos pareigos ir neišku kaip universitetas tai turėtų ugdyti.
23.	30.	Socialinis atsakingumas ir pilietiškumas	Kompetencija nelabai svarbi, sąraše ji yra tinkamoje vietoje.	Kompetencija priklauso nuo žmogaus, tai turėtų būti ugdoma visose įstaigose.	Reikalinga ir labai svarbi kompetencija. Žinių lygis – blogas.	Labai svarbi kompetencija. Šiame sąraše ji jai skirtą aukštesnę vietą.
24.	20.	Gebėjimas atsižvelgti į įvairovę ir daugiakultūriškumą	Gebėjimas nelabai svarbus, sąraše jis yra tinkamoje vietoje.	Gebėjimas svarbus ir absolventai jį pakankamai išvystę.	Gebėjimas svarbus. Kalbininkai šį gebėjimą turi.	Gebėjimas yra svarbus.
25.	31.	Lygių galimybių ir tolerancijos principo laikymasis	Nelabai svarbi kompetencija, sąraše ji yra tinkamoje vietoje.	Ekspertės teigimu, kompetencija labai svarbi. Siūlo sujungti su kompetencija Nr. 1 (<i>Gebėjimas abstrakčiai mąstyti, analizuoti ir sisteminti informaciją</i>) ir Nr. 10 (<i>Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti</i>) kompetencijomis, sutrumpinti. Mano, kad turėtų ugdyti ir universitetas.	Kompetencija yra reikalinga. Mano, kad ugdyti turi universitetas.	Pasak ekspertės, šios kompetencijos kaip atskiros kompetencijos ugdyti nereikia.
26.	23.	Gebėjimas rengti ir valdyti projektus	Gebėjimas svarbus, reiktų jį pakelti sąraše į svarbesnę poziciją, apie 20 vietą.	Gebėjimas nesvarbus vertėjams.	Nekomentavo.	Gebėjimas galėtų būti šiame sąraše aukštesnėje pozicijoje, nes jis yra svarbus.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
27.	21.	Gebėjimas dirbti tarptautinėje aplinkoje	Gebėjimas nelabai svarbus, sąraše jis yra tinkamoje vietoje.	Labai svarbus gebėjimas. Mano, kad universitetas gerai parengia ir toliau turėtų laikytis to paties gebėjimo ugdymo plano.	Pasak ekspertės, gebėjimas reikalingas. Žinių lygis - nepakankamas. Panašus į dalykinę kompetenciją Nr. 18 <i>Gebėjimas parinkti ir taikyti užsienio kalbų mokymo metodikas pagal edukologinius, psichologinius ir dalykinius kriterijus (atsižvelgiant į mokinių amžių ir/ar kalbos mokėjimo lygį.</i>	Ekspertė sutiko, jog būtų gerai, jei žmonės atėję į darbą mokėtų dirbti tarptautinėje aplinkoje.
28.	28.	Dėmesys saugumui	Kompetencija nelabai svarbi, sąraše ji yra tinkamoje vietoje.	Ekspertė mano, kad kompetencija nesvarbi vertėjams. Nesuprantama formuluotė, reikėtų sukonkretinti ar darbe, ar finansinis saugumas, ar aplinkos. Gal net nereikia šio gebėjimo.	Pasak ekspertės, tai nereikalinga kompetencija.	Ekspertei nebuvo aišku ką ši kompetencija reiškia ir kaip to universitetas turėtų mokinti.
29.	30.	Iniciatyvumas ir verslumas	Kompetencija turėtų būti sąraše aukštesnėje pozicijoje, maždaug sąrašo viduryje.	Kompetencija nesvarbi vertėjams.	Gebėjimas reikalingas, bet universitetas neturėtų ugdyti.	Ekspertės nuomone tai – asmeninės savybės. Visgi universitetas turėtų skatinti iniciatyvumą ir verslumą. Ekspertė šiai kompetencijai sąraše skirtą devintąją vietą.
30.	29.	Įsipareigojimas saugoti aplinką	Kompetencija nelabai svarbi, sąraše ji yra tinkamoje vietoje.	Nesuprantama formuluotė, siūlo patikslinti, universitetas neturėtų mokyti saugoti darbo aplinkos.	To turėtų būti mokoma mokykloje, bet galima mokyti ir universitete.	Ekspertei buvo neaišku ar kalbama apie artimiausią aplinką ar šalies aplinką. Pasak jos, šie įgūdžiai universitete jau būna susiformavę, vargu ar to galima išmokinti.

Eilės Nr.	Kompetencijos Nr.	Kompetencija	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
31.	10.	Gebėjimas ieškoti informacijos iš įvairių šaltinių, ją apdoroti ir analizuoti	Gebėjimas turėtų būti sąrašė aukštesnėje vietoje, apie 19-20, pozicijoje.	Gebėjimas labai svarbus. Absolventai geba ieškoti informacijos, bet analizuoti sekasi sunkiau.	Gebėjimas labai svarbus. Gebėjimas turėtų būti dalykinių kompetencijų sąrašė.	Gebėjimas yra labai svarbus. Šiame sąrašė jai skirtų aukštesnę vietą. Kaip svarbiausias bendrąsias kompetencijas ekspertė išskirtų dalykines žinias, profesijos supratimą, informacijos paiešką ir pokyčių valdymą.

Darbdavių kiekybiniame tyrime pasiūlytų papildomų bendrųjų kompetencijų vertinimas						
	Pasiūlytos papildomos bendrosios kompetencijos	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė	
-	Administracinio darbo gebėjimai, bendravimas su žmonėmis, gebėjimas valdyti stresines situacijas, darbas kompiuteriu	Gebėjimai nelabai svarbūs, įgyjami tik su patirtimi. Kaip svarbius ji išskyrė bendravimo su žmonėmis ir darbo kompiuteriu gebėjimus.	Gebėjimai yra labai svarbūs, bet „persidengia“ su kompetencijomis iš pagrindinio sąrašo.	Pasak ekspertės, įtraukta daug skirtingų gebėjimų, kartojasi gebėjimai, tai vadybinės kompetencijos.	Visi šie gebėjimai kartojasi su pagrindiniame sąrašė išvardintais gebėjimais.	
-	Bendras išsilavinimas, o ne tik anglų kalbos, literatūros ir kultūros žinios. Vertėjas turi domėtis įvairiomis sritimis: teisė, technikos naujovės, IT, medicina ir t.t.	Kompetencijos svarbios, bet priimant į darbą bendras išsilavinimas ne pats svarbiausias.	Kompetencijos svarbios. Siūlo įtraukti į pagrindinį sąrašą. Siūlo formuluotę "Bendras išsilavinimas" arba "Bendros žinios apie pasaulį/pasaulio suvokimas"	Bendras išsilavinimas – labai svarbu. Tačiau formuluotė netinkama, kartojasi.	Ekspertė teigė, jog bendras išsilavinimas yra labai svarbu.	

-	Geras kalbos valdymas	Kompetencija labai svarbi.	Nekomentavo.	Ekspertė siūlo išbraukti iš sąrašo.	Pasak ekspertės, šios kompetencijos kartojasi su pagrindiniame bendrųjų kompetencijų sąrašo išvardintomis kompetencijomis.
-	Kitų užsienio kalbų mokėjimas	Gebėjimas labai svarbus.		Gebėjimas labai svarbus.	Pasak ekspertės, šios kompetencijos kartojasi su pagrindiniame bendrųjų kompetencijų sąrašo išvardintomis kompetencijomis.
-	Kritinis mąstymas	Gebėjimas vidutiniškai svarbus.	Gebėjimas svarbus.	Gebėjimas yra būtinas.	
-	Mokėjimas išlaikyti pusiausvyrą emociškai sudėtingose situacijose	Ekspertės nuomone, šis gebėjimas priklauso nuo asmeninių savybių.	Gebėjimas svarbus.	Gebėjimas labai svarbus. Mokyti turėtų mokykla, bet jei reikia tai galėtų ir universitetas mokyti.	
-	Paauglių psichologiniai ypatumai	Kompetencija svarbi.	Kompetencija yra svarbi.	Nekomentavo.	
-	Darbo krūvio įvertinimas ir diferencijavimas	Kompetencijos nesvarbios, jų nereiktų išskirti, to išmokstama dirbant.	Kompetencija yra svarbi.	Ekspertė gebėjimo nekomentavo, nes jos manymu, jis svarbus vadovo darbe.	
-	Gebėjimas vertinti	Gebėjimas svarbus.	Nekomentavo.	Pasak ekspertės, gebėjimas reikalingas. Mano, kad gebėjimą mokyti galima ir universitetas.	
-	Pedagoginės kompetencijos	Kompetencija svarbi.	Ekspertė mano, kad kompetencija nesvarbi vertėjams.	Kompetencijos nekomentavo.	Ekspertei nebuvo aišku, kas turėta omenyje.

-	Požiūris/ pozicija į darbą, moralinės/ etinės nuostatos	Kompetencija svarbi.	Kompetencija yra svarbi.	Nekomentavo.	Pasak ekspertės, šios kompetencijos kartojasi su pagrindiniame bendrųjų kompetencijų sąraše išvardintomis kompetencijomis.
-	Atsakingumas	Kompetencija svarbi.	Kompetencija svarbi.	Kompetencija labai svarbi.	
-	Sąžiningumas	Kompetencija nelabai svarbi, svarbiau atsakingumas ir sąžiningumas.		Kompetencija labai svarbi.	Ekspertės manymu, tai asmeninės savybės.
-	Empatiškumas	Kompetencija nelabai svarbi.	Ekspertė pažymėjo, kad tai tarpasmeninis bendravimas.	Kompetencija yra svarbi, bet kartojasi su empatiškumu.	
-	Supratingumas, žmogiškumas	Kompetencija nelabai svarbi.	Nekomentavo.	Nekomentavo.	
-	Kompromisų ieškojimas	Kompetencija nelabai svarbi.	Nekomentavo.	Nekomentavo.	
-	Savikritiškumas	Kompetencija svarbi. Ji teigė, kad absolventams trūksta šios kompetencijos.	Ekspertė mano, kad vertėjai yra per daug savikritiški.		
-	Atidumas, kruopštumas	Kompetencija svarbi.	Nekomentavo.	Kompetencija yra būtina.	
	Papildomos pasiūlytos kompetencijos	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė

-		Ekspertė siūlė į bendrųjų kompetencijų sąrašą įtraukti lankstumo gebėjimą, kuris, jos nuomone, labai svarbus; ji teigė, kad aukštosios mokyklos turėtų ugdyti šią kompetenciją.	Ekspertė pasiūlė į sąrašą įtraukti lankstumą, prisitaikymą.		Ekspertė pasiūlė į sąrašą įtraukti rizikos nebijojimą ir pokyčių valdymą.
-		Ekspertė teigė, kad gebėjimas tobulintis - labai svarbi kompetencija mokytojui.	Ekspertė pasiūlė į sąrašą įtraukti gebėjimą nuolat mokytis.		Ekspertė pasiūlė į sąrašą įtraukti matematinį raštingumą.
-			Ekspertė pasiūlė į sąrašą įtraukti gebėjimą bendrauti etiškai.		Ekspertė pasiūlė į sąrašą įtraukti dėmesį ir greitą orientaciją.
-			Ekspertė pasiūlė į sąrašą įtraukti bendrąjį išsilavinimą.		
-			Ekspertė pasiūlė į sąrašą įtraukti gebėjimą valdyti stresines situacijas.		

4.2.5. Rekomendacijos studijų programų atnaujinimui

Galiausiai darbdavių buvo prašoma pateikti savo rekomendacijas studijų programų tobulinimui. Taip pat Jiems buvo duotas absolventų fokusuotose diskusijų grupėse pasiūlytų rekomendacijų studijų atnaujinimui sąrašas ir prašyta jas pakomentuoti, ar to reikia, ar toks reikalavimas nepagrįstas, ar pagrįstas (žr. 37 ir 38 lenteles).

37 lentelė. Rekomendacijos studijų programų atnaujinimui

1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
<p>Ekspertė siūlė atnaujinant studijų programas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prailginti pedagoginės praktikos laiką; • Įtraukti daugiau praktinių metodų dėstant, sudaryti studentams sąlygas iš karto praktikuoti išmoktas teorijas; • Mažiau orientuotis į teorinius dalykus, mažinti teorinės gramatikos, literatūros, kalbotyros dalykų; • Skirti daugiau dėmesio psichologijos ir pedagogikos žinioms, ypač darbo su skirtingomis, specifinių poreikių turinčioms grupėmis metodams; • Daugiau dėmesio skirti šnekamosios kalbos įgūdžiams, sudaryti sąlygas studentams praktikuoti kalbą įvairiose aplinkose, per mainų programas ir pan. 	<p>Interviu metu atskiros studijų kokybės tobulinimo rekomendacijos nebuvo pateiktos.</p>	<p>Interviu metu atskiros studijų kokybės tobulinimo rekomendacijos nebuvo pateiktos.</p>	<p>Interviu metu atskiros studijų kokybės tobulinimo rekomendacijos nebuvo pateiktos.</p>

38 lentelė. Absolventų fokusuotose diskusijų grupėse pateiktų pasiūlymų programų atnaujinimui vertinimas

Nr.	Pasiūlymas	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
1.	Sudaryti daugiau sąlygų bendravimo anglų kalba ugdymui: mainų programos etc.	Ekspertė sutinka, kad tai labai svarbu, nes suteikia praktikos ne tik kalbos vartojimo, bet ir metodikos srityse, padeda įgyti bendrą supratimą apie švietimo sistemą. Ji mano, kad aukštosios mokyklos pakankamai ugdo šį gebėjimą, bet būtų galima skirti tam ir daugiau dėmesio.	Ekspertė sutinka, kad tai labai padėtų ne tik išlavinti kalbą, bet ir pasaulio suvokimą.	Nekomentavo.	Ekspertė sutiko su šiuo pasiūlymu. Pasak jos, turėtų būti vykdomi studentų mainai. Reikėtų rasti galimybių kiekvienam studentui bent mėnesį pagyventi anglakalbėje šalyje, kad jis galėtų įvertinti savo kalbinius gebėjimus ir nugalėtų psichologinį kalbėjimo kita kalba barjerą, kuris paprastai visiems yra labai didelis.
2.	Studijų programoje daugiau dėmesio skirti valstybinės kalbos vartojimo įgūdžiams, valstybinės kalbos kultūrai	Ekspertė nesutinka. Ji mano, kad aukštosios mokyklos pakankamai dėmesio skiria šiai kompetencijai.	Nekomentavo.	Nekomentavo.	Ekspertė sutiko, kad šiems dalykams daugiau dėmesio galėtų būti skiriama pirmame bakalauro studijų kurse, o po to reikėtų gilintis į pačią kalbą ir literatūrą.
3.	Skirti daugiau dėmesio vertimo į valstybinę kalbą žodžiu kompetencijos, siejant su pedagogine praktika, ugdymui.	Ekspertė nesutinka. Ji mano, kad aukštosios mokyklos pakankamai dėmesio skiria šiai kompetencijai.			Pasiūlymo nekomentavo.
4.	Skirti daugiau dėmesio vertimo įgūdžiams	Ekspertė teigė, kad negali pakomentuoti šio pasiūlymo ir mano, kad konkrečiai pedagogams šie įgūdžiai nereikalingi.			Ekspertė su šiuo pasiūlymu sutiktų tik tuo atveju, jei studentas ruošiasi būti vertėju. Tarkime, jei studentas ruošiasi būti mokytoju, jam svarbiau būtų lavinti kalbinius įgūdžius.

Nr.	Pasiūlymas	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
5.	Skirti daugiau dėmesio žodyno platinimui įvairiose specifinėse srityse	Ekspertė nesutiktų su pasiūlymu kalbant apie pedagogus, bet mano, kad kitose srityse dirbantiems anglų filologams tai labai svarbu.		Pasak ekspertės, bakalauro studijose to nereikia. Gilintis reiktų magistrantūros pakopoje.	Ekspertė teigė, jog studentams galėtų būti suteikta galimybė rinktis anglų filologijos specializaciją jau bakalauro studijų metu. Taip studentai galėtų gilintis į pasirinktą sritį. Vieni – į teisės, verslo terminus, kiti – į sinonimiką, frazeologizmus, kurių paprastai reikia verčiant literatūrą.
6.	Daugiau dėmesio skirti pedagoginei praktikai skirtinguose kontekstuose	Ekspertė visiškai sutinka. Jos požiūriu, svarbu, kad praktika būtų ne vienkartinė.	Nekomentavo.	Nekomentavo.	Ekspertė abejojo ar šis pasiūlymas būtų reikalingas visiems be išimties studentams. Pasirinkusiems pedagoginę pakraipą, tai yra vertingas pasiūlymas, o kiti galėtų atlikti gamybinę praktiką, leidyklose ar verslo institucijose. Pasak ekspertės, VPU studentams praktika mokykloje galėtų būti kiekvienais metais. Pirmaisiais metais tai galėtų būti stebimoji, pažintinė praktika, antraisiais metais – bandymas dirbti, klasės auklėtojo pozicija, o dar kitais metais – dalykininko darbas. Magistrantūros studijose galėtų tęstis bakalaure pasirinkta specializacija. Magistrantūros studijose praktikos nereiktų, nes tai laipsnis, kuris yra susijęs su tyrimais, atradimais tam tikroje srityje.

Nr.	Pasiūlymas	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
7.	Praktinių įgūdžių ugdymas keičiant mokymo metodus visuose dalykuose, įtraukiant daugiau praktinių užduočių; daugiau praktinių dalykų, susijusių su teoriniais dalykais – vertimo, pedagogikos praktinių dalykų	Ekspertė visiškai sutinka, kad būtina dėstant pedagogikos metodus ir kt. teorijas sudaryti galimybes išmoktas teorijas išbandyti praktiškai; jos teigimu, dėstymas turėtų remtis ne vien teorija, bet praktiniais gyvenimiškais patyrimais, jų analize: pvz., filmuotos medžiagos analize.	Ekspertė nesutinka, kad reikia atsisakyti sovietinių knygų, ar senų vadovėlių. Tačiau sutinka, kad galbūt yra pasenęs vadovėlių taikymas, reikėtų aktyvesnių, interaktyvesnių mokymų metodų.	Nekomentavo.	Ekspertė sutiko su šiuo pasiūlymu. Pasak jos, praktinių dalykų trūksta visiems.
8.	Skirti daugiau dėmesio pedagogikos dalykų specializacijai, labiau pritaikyti kalbos didaktikos poreikiams	Ekspertė pritarė pasiūlymui.	Nekomentavo.		Ekspertė sutiko su šiuo pasiūlymu, mano, kad tai būtų labai naudinga.
9.	Psichologijos dalykuose daugiau dėmesio skirti pedagoginei specializacijai (kaip dirbti su skirtingo amžiaus mokiniais)	Ekspertė pritarė pasiūlymui. Ji mano, kad absolventams trūksta ir teorinių žinių, ypač dirbant su tam tikro amžiaus arba poreikių mokiniais – paaugliais, pradinukais, gabiais, spec. poreikių. Ekspertė mano, kad šių žinių suteikimas turėtų būti ne vien teorinis, o turėtų remtis gyvenimiškais patyrimais.			Ekspertė sutiko su šiuo pasiūlymu, mano, kad tai būtų labai naudinga.
10.	Anglų kalbos dalykuose daugiau dėmesio skirti praktiniams aspektams	Ekspertė visiškai sutinka. Ji teigia, kad teorinė gramatika praktikoje nepritaikoma, bet labai reikia praktinės, situacinės gramatikos. Jos požiūriu, absolventams labai trūksta šio įgūdžio, naujai atėję dirbti specialistai nesugeba mokiniais išaiškinti paprastai ir aiškiai gramatikos.	Nekomentavo.	Nekomentavo.	Nekomentavo.

Nr.	Pasiūlymas	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
11.	Mažinti dalykų apimtį, daugiau dėmesio skirti ne kiekybei, o kokybei (pvz. literatūros dalyke apžvelgti ne kuo daugiau knygų, o porą, bet išanalizuoti giliau)	Ekspertė teigė, kad neturi kompetencijos komentuoti šį pasiūlymą.	Ekspertė nepritaria siūlymui. Vertėjui svarbiau apžvelgti kuo daugiau dalykų po truputį, negu gilintis į keletą. Tokiu atveju būtų platesnis pasaulio suvokimas.		Ekspertė sutiko su šiuo pasiūlymu. Jos nuomone, geriau keletą literatūrinių kūrinių išanalizuoti įvairiais aspektais – stilistiniu, lingvistiniais požiūriais ir pan.
12.	Įvesti stojamąjį egzaminą bakalauro studijoms	Ekspertė teigė, kad neturi kompetencijos komentuoti šį pasiūlymą.	Ekspertė nesutinka su siūlymu. Mano, kad tarimo egzamino nereikia, nes tarimas labai greitai išlavinamas.	Ekspertė pritaria, kad reikia įvesti stojamąjį į bakalauro studijas egzaminą.	Nekomentavo.
13.	Sutrumpinti bakalauro studijas iki 3 metų	Ekspertė teigė, kad neturi kompetencijos komentuoti šį pasiūlymą.	Pritaria, kad gal ir galima trumpinti, atsisakius kai kurių , dalykų tačiau informantas mano, kad visi dalykai yra svarbūs. Taigi nesutinka, kad studijos yra per ilgos.	Ekspertė mano, kad nereikia trumpinti.	
14.	Magistrantūros studijose užskaityti tuos dalykus, kuriuos mokėsi bakalauro studijų metu	Ekspertė teigė, kad neturi kompetencijos komentuoti šį pasiūlymą.	Ekspertė nesutinka, kad vertėjo studijose dalykai kartojosi. Pritaria, kad reikėtų užskaityti, jeigu dalykai kartotųsi.	Ekspertė nesutinka, kad reikia užskaityti dalykus. Mano, kad kiekvienas studijų lygmuo turi turėti papildomą lygį. Jei to nėra, tada reikia keisti dalyką.	
15.	Diferencijuoti grupes magistrantūros studijose	Ekspertė teigė, kad neturi kompetencijos komentuoti šį pasiūlymą.	Ekspertė nesutinka, mano, kad mišrioje grupėse vieni iš kitų greičiau išmoksta. Mano, kad reikia priimti į magistrantūros studijas ir studentus baigusius ne anglų filologijos bakalaurą.	Ekspertė nesutinka su šiuo pasiūlymu.	Nekomentavo.

Nr.	Pasiūlymas	1 ekspertė	2 ekspertė	3 ekspertė	4 ekspertė
16.	Parengti daugiau specializuotų dalykų (kad nebūtų besikartojančių dalykų)	Ekspertė teigė, kad neturi kompetencijos komentuoti šį pasiūlymą.	Ekspertė mano, kad vertėjų studijose dalykai „nepersidengia“, ir nieko nereikėtų keisti.	Ekspertė nesutinka.	
17.	Parengti daugiau bendro lavinimo dalykų	Ekspertė teigė, kad neturi kompetencijos komentuoti šį pasiūlymą.	Ekspertė sutinka. Mano, kad galėtų būti bendravimo psichologijos dalykas, įvairių gyvenimo sričių turinimas: verslumas, kūrybingumas, pasaulio suvokimo.	Ekspertė siūlymui pritaria, bet mano, kad nėra laiko papildomiems dalykams.	
18.	Daugiau edukologijos dalykų – kaip mokyti užsienio kalbas	Ekspertė teigė, kad neturi kompetencijos komentuoti šį pasiūlymą.	Nekomentavo.	Nekomentavo.	Ekspertei buvo neaišku kodėl tai buvo svarbu VU studentams – juk jie ruošiasi būti anglų kalbos filologais bendrąja prasme. Ekspertės nuomone, galbūt po antrojo bakalauro studijų kurso galėtų būti pedagoginė pakraipa ir studentai galėtų diferencijuotis į srautus.
19.	Daugiau gramatikos dalykų – buvo išsakyta nuomonė, kad gramatikos dalykas galėtų būti kiekvienais metais	Ekspertė pritarė pasiūlymui.			Ekspertė nustebo, kad nebeliko gramatikos dalykų. Sutinka, kad tai filologams yra labai svarbu.

**Lentelėje išvardinti tik tie absolventų siūlymai, kuriuos ekspertė jautėsi kompetentinga komentuoti*

